

PODMORSKI KABL VELIKA ŠANSA ZA EPCG

AKTUELNOSTI:

*HE Perućica:
Uspješno odrađen posao
od milion eura*

str.
06.

AKTUELNOSTI:

*Izabrana najpovoljnija ponuda
za ekološku rekonstrukciju
TE "Pljevlja"*

str.
12.

POVODI:

*EPCG uspješno prošla
sertifikacionu
provjeru*

str.
30.

AKTUELNOSTI

08. AKTUELNOSTI
 RADOVI U TOTALNOJ OBUSTAVI HE "PIVA"
 Tehnička operativa i izabrani izvođači
 odradili sjajan posao

SNABDIJEVANJE

21. SNABDIJEVANJE
 TFC SNABDIJEVANJE
 Dobri rezultati za deset mjeseci

AKTUELNOSTI

22. AKTUELNOSTI
 EPCG NAGRADILA
 NAJBOLJE STUDENTE ETF-A:
 Za dobro Crne Gore

SADRŽAJ:

04. AKTUELNOSTI
 PODMORSKI KABL IZMEĐU CRNE GORE I ITALIJE PUŠTEN U RAD
 Đukanović: Veliki dan za Crnu Goru i Italiju

05. INTERVJU
 DARKO KRIVOKAPIĆ, IZVRŠNI RUKODILAC DIREKCIJE
 ZA UPRAVLJANJE ENERGIJOM
 Podmorski kabl velika šansa EPCG

08. AKTUELNOSTI
 RADOVI U TOTALNOJ OBUSTAVI HE "PIVA"
 Tehnička operativa i izabrani izvođači
 odradili sjajan posao

10. AKTUELNOSTI
 TE „PLJEVLJA“ UOČI ZIME
 Maksimalna pogonska spremnost

13. POVODI
 TE Pljevlja obilježila 37 godina rada

14. AKTUELNOSTI
 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ ENERGETSKE ZAJEDNICE
 Crna Gora ispred svih

15. AKTUELNOSTI
 PROIZVODNI REZULTATI EPCG
 Potpuno spremni čekamo zimsku sezonu

17. AKTUELNOSTI
 SJEDNICA ODBORA ENERGETIKE I RUDARSTVA PRIVREDNE KOMORE CRNE GORE
 Obnovljivi izvori-strateško opredjeljenje razvoja

18. AKTUELNOSTI
 DELEGACIJA PRIVREDNE KOMORE POSJETILA EPCG
 Izgradnja novih izvora velika razvojna šansa

23. DRUGI PIŠU
 TREĆI DANI ELEKTRO INŽENJERA "OD IDEJE DO REALIZACIJE",
 Izgradnjom solarnih elektrana građani bi mogli
 da podmiruju potrebe za strujom

AKTUELNOSTI

PUTOPISNA REPORTAŽA

31.

AKTUELNOSTI

REKONSTRUKCIJA REGISTRA
OSNOVNIH SREDSTAVA U EPCG

Odgovornost prema imovini kompanije

40.

PUTOPISNA REPORTAŽA

RAZEM (I DIO)

Od Kolpika do Rezema

ELEKTROPRIVREDA

PREDSEDNIK ODBORA DIREKTORA

Đoko Krivokapić

IZVRŠNI DIREKTOR

Igor Noveljić

DIREKCIJA ZA LJUDSKE RESURSE

IZVRŠNI RUKOVODILAC

Predrag Krivokapić

SEKTOR ZA KORPORATIVNE

KOMUNIKACIJE

RUKOVODILAC

Rajko Šebek

rajko.sebek@epcg.com

SPECIJALISTA ZA INTERNU KOMUNIKACIJU

Mitar Vučković

mitar.vuckovic@epcg.com

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Miodrag Vuković

miodrag.vukovic@epcg.com

REDAKCIJA

Tatjana Knežević Perišić

tatjana.perisic@epcg.com

Marko Burić

marko.buric@epcg.com

KOMPIJUTERSKA OBRADA

Štamparija Obod - A.D. Cetinje

Adresa redakcije:

Ulica Vuka Karadžića 2 Nikšić

Tel/fax: 040/204-223

E-mail: list.epcg@epcg.com

Web site: www.epcg.com

Izdavač: Elektroprivreda

Crne Gore AD Nikšić

Tiraž: 1200

Štampa: Štamparija Obod

A.D. Cetinje

24. **AKTUELNOSTI**
Crnogorska industrija plaća
najjeftiniju struju

25. **AKTUELNOSTI**
KONFERENCIJA O EKONOMIJI „SINERGIJA – KLJUČ USPJEHA REGIONA
Crna Gora postaje jedno od najznačajnijih ener-
getskih čvorišta Evrope

- DRUGI PIŠU**
GORAN GRANIĆ, DIREKTOR ENERGETSKOG INSTITUTA
„HRVOJE POŽAR“ (DRUGI DIO)

27. Energetska tranzicija – Ukinuti poticaje
na OIE i prepustiti ih tržištu

- IZMEĐU DVA BROJA**
Građani za struju duguju 116 miliona eura
Osnovci iz Podgorice posjetili Perućicu

- POVODI**
SVJETSKI DAN KVALITETA OVE GODINE OBILJEŽEN 14.NOVEMBRA
30. Vijek kvaliteta

33. **CEDIS**
Posvećeni kapitalnim ulaganjima u mrežu

- RUDNIK UGLJA PLJEVLJA**
REZULTATI PROIZVODNJE BOLJI NEGO LANI
34. Rudnik uglja u plusu 6,82 miliona

36. **CRNA GORA**

37. **REGION**

- DRUŠTVO**
DOBROVOLJNI DAVAOCI KRVI EPCG OBILJEŽILI DAN TE „PLJEVLJA“
38. Tradicionalan doprinos humanista

- DRUŠTVO**
PROMOCIJA KNJIGE „MARIJA I SLAVUJ – PUTOVANJE PO MJESEČINI“
39. Magična priča koja slavi život

AKTUELNOSTI

PODMORSKI KABL IZMEĐU CRNE GORE I ITALIJE PUŠTEN U RAD

ĐUKANOVIĆ: VELIKI DAN ZA CRNU GORU I ITALIJU

Miodrag Vuković

Milo Đukanović

Podmorski kabl između Crne Gore i Italije zvanično je pušten u rad. Taster za puštanje u rad pritislili su predsjednik Milo Đukanović na ceremoniji u Lastvi Grbaljskoj i predsjednik Italije Serđo Matarella u Peskari Italiji.

- Ovo je veliki dan za Crnu Goru i Italiju, dvije tradicionalno prijateljske zemlje, koje je Jadransko more spojilo zauvijek. Od danas još čvršće. Završetkom grandioznog projekta za 21. vijek - podmorske elektro-energetske konekcije, koju puštamo u rad. Vjerujem da nam je svima čast što smo dio ovog velikog događaja. Velikog ne samo za naše države, već i za Balkan i Evropu. Prošlo je samo tri godine od polaganja prve sekcije energetskog kabla sa crnogorske strane, a danas na jednoj i drugoj obali već svjedočimo djelu vrijednih neimara, trijumfu vizije, pregnuća i znanja, ovom savremenom tehnološkom ostvarenju - kazao je predsjednik Đukanović na ceremoniji.

Projekat podmorske elektro-energetske konekcije predstavlja, dodaje, ne samo čvrstu energetske vezu između Crne Gore i Italije, između Balkanskog i Apeninskog polustrva, već model dalje integracije evropskog kontinenta.

- Ovo je konkretan primjer evropskih integracija. Primjer šta zemlja članica i cijela EU mogu dati Crnoj Gori i zemljama Zapadnog Balkana. Ali i obrnuto - šta Crna Gora i zemlje Zapadnog Balkana mogu dati EU. Primjer saradnje, pametnog ulaganja i brige o zajedničkoj budućnosti - rekao je Đukanović.

On je dodao da je ovo jedan od mega-razvojnih projekata koji mijenjaju ekonomsku fizionomiju našeg društva, zauvijek i nabolje.

- Danas, više nego ikada u istoriji, energetska stabilnost predstavlja ključni element nacionalne i međunarodne bezbjednosti. Ona je mnogo pouzdanija pristupom zajedničkom energetsom tržištu. Tako će i naši sadašnji i planirani proizvodni kapaciteti doživjeti punu tržišnu valorizaciju. Takođe, podmorski dvosmjerni kabl obezbjeđuje Crnoj Gori lak i pristupačan uvoz električne energije, i omogućava da u punoj mjeri iskoristi prednosti pozicije dijela integrisanog energetskog tržišta - poručio je Đukanović.

Đukanović je naglasio da podmorska elektro-energetska konekcija nije samo energetska spona koja povezuje

Zapadnu i Jugostočnu Evropu i dodao da ona predstavlja i izvanrednu demonstraciju ideje integracije kapitala, ljudi i vizije. Podsjetiću, vrijednost čitavog projekta, uključujući i Trans-balkanski koridor kroz Crnu Goru iznosi oko milijardu eura. To je jedan od najozbiljnijih poduhvata u Evropi kada je u pitanju elektro-prenosna infrastruktura.

- Danas Crna Gora na konkretan način pokazuje da je dorasla da bude dio razvijene Evrope i to u najzahtjevnijoj oblasti u kojoj znanje i stručnost jasno dolaze do izražaja. Vjerujem da na ovaj način vodimo najbolju integracionu politiku, koja će odstraniti sve trenutne i eventualno buduće političke prepreke, i otvoriti nove mogućnosti za sve - zaključio je Đukanović i pozvao potencijalne investitore iz Italije, kao i iz drugih zemalja, da zajedno rade na izgradnji novih održivih izvora zelene energije u Crnoj Gori.

Predsjednik Italije Serđo Matarella je rekao da realizacija projekta podmorskog kabla između Crne Gore i Italije predstavlja podsticaj za dalje intenziviranje saradnje dvije zemlje.

- Efikasna i bezbjedna energetska veza je presudan uslov za život, progres i razvoj našeg savremenog društva i predstavlja značajan doprinos svim građanima i preduzećima - rekao je Matarella.

Predsjednica Terne Katja Bastioli kazala je da je događaj od istorijskog značaja, koji svjedoči o važnosti veze dvije države, koja će ojačati stupanjem u rad interkonekcije.

- Infrastuktura između dvije zemlje donijeće benefite za obje zemlje - kazala je Bastioli.

Ukupna dužina kabla između Peskare i Rta Jaz iznosi 455 kilometara, od čega je dužina podmorskog dijela 433 kilometra. Investicija je vrijedna oko milijardu eura.

INTERVJU

DARKO KRIVOKAPIĆ, IZVRŠNI RUKODILAC DIREKCIJE ZA UPRAVLJANJE ENERGIJOM

PODMORSKI KABL VELIKA ŠANSA EPCG

Mitar Vučković

Darko Krivokapić

Povodom puštanja u funkciju podmorskog kabla između Crne Gore i Italije sa izvršnim rukovodiocem Direkcije za upravljanje energijom Elektroprivrede Crne Gore, Darkom Krivokapićem, razgovarali smo o mogućnostima koje se, nakon toga, otvaraju crnogorskoj nacionalnoj elektro-energetskoj kompaniji, ali i drugim energetskim subjektima na regionalnom tržištu

Koliki je značaj podmorskog kabla za Elektroprivredu Crne Gore?

Smatram da podmorska energetska veza Crne Gore i Italije pruža veliku šansu Elektroprivredi Crne Gore da još bolje valorizuje svoje proizvodne potencijale (hidro), ali i da iskoristi potencijale Italije (solar) kako bi na što efikasniji način izvršavala obaveze prema kupcima električne energije. Podmorski kabl će prvenstveno omogućiti Elektroprivredi Crne Gore pristup velikom broju potencijalnih partnera, čime se otvaraju dodatne mogućnosti za optimizaciju sopstvenog portfolija. Sa kompanijama iz Italije smo tokom prethodne godine već ostvarili više bilateralnih susreta, tokom kojih smo okvirno dogovorili moguću saradnju u narednom peri-

odu. Kako EPCG svoju proizvodnju već planira po tržišnom principu mislim da taj princip ne treba mijenjati, s tim što će nam veza sa jednim velikim i likvidnim tržištem sada omogućiti pristup mnogo široj lepezi ponude i potražnje.

Kako će se stavljanje u funkciju kabla odraziti na tržište regiona?

U Evropi je aktuelno međusobno povezivanje elektroenergetskih tržiš-

ta što će značajno ubrzati i uticati na donošenje odluke u kom pravcu će se razvijati poslovanje kompanije u tom segmentu. Priključenjem kabla Crna Gora će dobiti veoma značajnu energetska vezu. Kabl će omogućiti direktnu povezanost, ne samo sa Italijanskim elektroenergetskim tržištem koje je jedno od najvećih u Evropi, već i sa jedinstvenim evropskim tržištem. Naravno, EPCG je već nekoliko godina preko partnerskih kompanija uključena u tržišta regiona, a analizira se i mogućnost direktnog učešća. U svakom slučaju, mogućnost pristupa većem broju tržišta i partnera posljedično će voditi do većeg obima trgovine električne energije što predstavlja potencijal da se uz odgovorno poslovanje i dodatnu optimizaciju ostvari veća dobit.

Kakva je sada pozicija EPCG u odnosu na druge energetske kompanije iz regiona?

Naravno, kabl je zanimljiv i svim energetskim kompanijama iz regiona, pa će i tranzit kroz našu zemlju biti puno veći. Ovdje, takođe EPCG vidi svoju šansu, jer kroz pružanje pomoćnih i sistemskih usluga imamo mogućnost da još bolje valorizujemo svoju proizvodnju. Možemo reći da je odluka o ulaganju u modernizaciju naših agregata bila dobra i pravovremena, jer samo sa efikasnim i pouzdanim elektranama možemo biti konkurentni i iskoristiti priliku koju nam pruža trenutna transformacija energetskog sektora kako bi ostvarili što bolje rezultate.

AKTUELNOSTI

ZAVRŠENA KAPITALNA REKONSTRUKCIJA PETOG I SEDMOG AGREGATA U HE „PERUĆICA“

USPJEŠNO ODRAĐEN POSAO OD MILION EURA

Mitar Vučković

Izvođači opravdali očekivanja. Spremno dočekan period pojačanih dotoka usljed obilnih kiša. U toku zamjena bravarije na mašinskoj hali. Do kraja godine trebalo bi očekivati da bude poznat proizvođač i isporučilac pet blok transformatora. Važan dio revitalizacije proizvodnih kapaciteta „Perućice“ odnosi se na rekonstrukciju i modernizaciju pet malih hidroelektrana u njenom sastavu

I pored petnaestodnevnog kašnjenja u odnosu na zadate rokove, u HE „Perućica“ uspjeli su da revitalizaciju petog i sedmog agregata te određene intervencije na šestoj mašini završe prije obilnih kiša, pa je pored kvalitetno odrađenog posla to još jedan važan razlog za zadovoljstvo.

- Veoma je važno da smo uspjeli da maksimalno iskoristimo trenutni višak vode, jer su dotoci znatno pojačani, kao i priliv u akumulacije. To nam je bila glavna ambicija, s obzirom na to da bi u suprotnom izgubili ogroman novac. Višak vode akumuliramo i u reteziju Vrtac i vjerujem da ćemo svu tu vodu uspjati da pretvorimo u kWh i isporučimo ih elektroenergetskom sistemu. U tom smislu ohrabruju i prognoze hidrometeorologa koji na-

javljaju period intenzivnijih padavima, kaže direktor HE „Perućica“, Dragan Čizmović.

Naša najstarija velika elektrana trenutno „vozi“ snagom od 302 MW i crnogorskom elektro-energetskom sistemu dnevno donosi blizu 7,2 miliona kWh električne energije, a o kvalitetu radova koje je po Ugovoru izveo konzorcijum subotičkog ATB Severa i kompanije Končar iz Zagreba najbolje govori besprekoran rad agregata nakon njihove sinhronizacije na mrežu.

Direktor Čizmović podsjeća da je kapitalna rekonstrukcija te dvije mašine počela 1. jula te da je peti agregat prvi revitalizovan i, poslije neophodnih ispitivanja, stavljen u pogon 17. oktobra, dok se na

sinhronizaciju sedme mašine sačekalo do 7. novembra.

- Radovi na petom agregatu završeni su gotovo u predviđenim rokovima, dok je revitalizacija sedmog prolongirana petnaestak dana. Riješili smo i probleme u vezi sa servo motorom kuglastog zatvarača na strani B šestog agregata tako što smo klip servo motora sanirali u Prvoj petoletki iz Trstenika i ponovo ga montirali i sinhronizovali na mrežu 4. novembra, ističe Čizmović.

Kapitalna revitalizacija obuhvatila je, pored ostalog, premotavanje sa preizolacijom polova rotora i zaklinjavanje namotaja statora, kao i niz drugih važnih zahvata. Posao je vrijedan milion eura.

Čizmović navodi da su ATB Sever i Končar pokazali izuzetnu posvećenost poslu i da nema primjedbi na kvalitet radova u samoj Elektrani i u pogonima izvođača. Sve je do kraja i profesionalno izvedeno, kaže, ali priznaje da je trebalo još fabrikovati i zamijeniti kuglaste ležajeve na obje mašine, što je prolongirano do narednog redovnog remonta postrojenja.

- Ugovor sa izvođačem radova podrazumijevao je i zamjenu ležajeva na generatorima pet i sedam, međutim s obzirom na to da ATB Sever nije uspio da na vrijeme ugovori isporuku ležajeva sa proizvođačem, agregate smo puštili u pogon sa starim ležajevima. Nadamo se da će ATB Sever sa tvornicom kliznih ležajeva „Karlovac“ iz Zagreba ubrzo ugovoriti izradu i isporuku tih djelova tako da ćemo tokom narednog remonta elektrane ugraditi nove ležajeve na te dvije mašine, dok ćemo to isto učiniti i na trećem i šestom agregatu u vrijeme njihove kapitalne rekonstrukcije koja nas očekuje naredne godine, pojasnio je direktor HE „Perućica“.

Sa Direkcijom za razvoj i inženjering dogovoreno je da se naredne godine

AKTUELNOSTI

revitalizuju treća i šesta mašina, a 2021. prvi i drugi agregat kako bi se ti poslovi sinhronizovali sa radovima u okviru druge faze modernizacije „Perućice“ i izbjegli nepotrebni zastoji u njenom radu.

Pored revitalizacije agregata u HE „Perućica“ planirana je i zamjena blok transformatora na prvih pet mašina. Posao je procijenjen na 2,25 miliona eura sa uračunatim PDV-om, a na tender za isporuku i montažu trafoa, koji je otvoren 08. novembra, pristigle su tri ponude. U Elektrani se nadaju da će posao oko izbora najpovoljnijeg ponuđača biti završen do kraja ove godine, kako bi sredinom naredne, u vrijeme redovnog godišnjeg remonta, bili u mogućnosti da zamijene prva dva blok transformatora, a preostala tri u skladu sa predviđenom dinamikom, zaključno sa 2022. godinom.

- U okviru tog projekta planirali smo da zamijenimo i uljne kade na transformatorima i uradimo centralnu jamu. U toku je revizija Idejnog projekta za taj dio posla, nakon čega ćemo odmah krenuti u obezbjeđivanje građevinske dozvole za izgradnju centralne

BRAVARIJA

U toku su radovi na zamjeni bravarije na mašinskoj hali „Perućice“, vrijedni oko 270 hiljada eura. Radnici firme „Montas inženjering“ iz Podgorice trenutno postavljaju nove ramove i stakla u čemu ih umnogome usporava kiša.

- Radovi malo kasne, ali je najvažnije da se izvode kvalitetno i da će već tokom predstojeće zime zaposleni u Hidroelektrani osjetiti benefite toga posla, kaže direktor Dragan Čizmović.

Podsjeća da su radnici nikšićke firme „Hidrograđevinar“ uspješno odradili hidroizolaciju na dijelu mašinske zgrade iznad kuglastih zatvarača.

jame, dok ćemo uljne kade mijenjati uporedo sa blok transformatorima. Ideja je da jame koje trenutno služe

za odvod rashladne vode pretvorimo u sabirne jame za uljnu kanalizaciju, pojasnio je direktor HE „Perućica“, Dragan Čizmović.

REKONSTRUKCIJA MALIH ELEKTRANA

Jedan od važnijih poslova na revitalizaciji proizvodnih kapaciteta HE „Perućica“ odnosi se na rekonstrukciju pet malih hidroelektrana koje posluju u njenom sastavu. Nakon što je, krajem prošle godine, sa kompanijom SISTEM-MNE d.o.o. Podgorica potpisan Ugovor pristupilo se izradi Idejnog projekta koji je obuhvatio tri faze.

Rukovodilac Sektora za operativnu kontrolu i planiranje HE „Perućica“, Branko Tatar ističe da su u okviru prve faze stručnjaci podgoričke kompanije i HE „Perućica“ obišli sve male hidroelektrane i analizirali postojeće stanje, nakon čega je urađen i investitoru predat Izvještaj o postojećem stanju, a zatim i Konačni izvještaj o postojećem stanju sa prijedlogom potrebnih ispitivanja i programom

mjera rekonstrukcije i modernizacije MHE. Na osnovu Konačnog izvještaja, kaže Tatar, odrađena su dodatna geodetska dosnimavanja koja će poslužiti za izradu Elaborata o eksproprijaciji i Elaborata o parcelaciji zemljišta, zavisno od toga da li se radi o privatnom ili zemljištu u državnom vlasništvu.

U drugoj fazi je predviđeno da projektant uradi i dostavi Idejni projekat rekonstrukcije pet MHE koji će sadržati i Studiju izvodljivosti, odnosno Studiju opravdanosti investicije.

Na zahtjev EPCG, Agencija za zaštitu životne sredine, prije pola godine, dostavila je uslove koji se moraju ispoštovati u dijelu zaštite životne sredine i oni su predati projektantu koji će morati uzeti u obzir sve preporuke posebno u zoni nacionalnog parka,

gdje se nalazi MHE „Rijeka Crnojevića“.

U okviru treće faze projekta pripremiće se tenderska dokumentacija i raspisati javni poziv za izbor najpovoljnije ponude za projektovanje i izvođenje radova.

Narednih dana treba očekivati da se raspiše tender za izbor revidenta koji će zajedno sa projektantom uporedo otklanjati eventualne nedostatke i do kraja maja naredne godine dati revidovani Idejni projekat.

- Nakon toga ćemo pristupiti izradi tenderske dokumentacije i pripremi podloga za objavljivanje tendera za izbor najpovoljnije ponude za proizvođača opreme i izvođača radova na rekonstrukciji ovih objekata, zaključio je Branko Tatar.

AKTUELNOSTI

RADOVI U TOTALNOJ OBUSTAVI HE "PIVA"

TEHNIČKA OPERATIVA I IZABRANI IZVOĐAČI ODRADILI SJAJAN POSAO

Tatjana Knežević Perišić

Tokom totalne obustave rada, koja je u HE "Piva" trajala od 1. oktobra do 10. novembra, izvršene su planirane remontne aktivnosti na agregatima A1 i A3 (redovni godišnji remont), nastavljeni radovi na kapitalnom remontu agregata A2 i urađeni planirani radovi iz Projekta rekonstrukcije i modernizacije. Zaposlene čeka ju pune akumulacije: kota akumulacije Pivskog jezera porasla je, usljed velikih padavina na 660.70 m.n.m., a energetska potencijal akumulirane vode je oko 180 miliona kWh

Tehnička operativa naše hidroelektrane, radila je maksimalno u proteklih mjesec i po dana, iako je HE "Piva" bila van pogona. Zaposleni su vršili pražnjenje i punjenje cjevovoda i hidrauličnih sistema, demontažu i montažu sklopova, pregled opreme i objekata, mjerenja, ispitivanja, kontrole, čišćenje, odmašćivanje djelova, podmazivanje elemenata, zamjenu neispravnih uređaja i nadzor nad izvođenjem svih radova.

Prema riječima direktora, **Dragomira Blagojevića**, zaposleni su dali maksi-

mum snage, volje i znanja, da se period obustave rada iskoristi na najbolji mogući način.

-Zaista su radili "svojski", ponosan sam na svoje zaposlene, koji su nosioci razvoja naše hidroelektrane, kazao je Blagojević.

Ističe i izabrane izvođače radova/vršioci usluga koji su izvodili specijalističke radove: sanaciju kavitacionih oštećenja na radnim kolima agregata A1 i A3, sanaciju prslina na pas komadima dovodnih cjevovoda za agregate A2 i A3, nedestruktivna ispi-

tivanja zavarenih spojeva, ispitivanja ventila sigurnosti. Odvezene su boce rezervne baterije za protiv-požarnu zaštitu generatora na ispitivanje hladnim vodenim pritiskom i punjenje CO₂ gasom.

Izvršena su ispitivanja energetskih transformatora i električna ispitivanja izolacionog sistema generatora agregata A1 i A3. Završena je posljednja faza rekonstrukcije sistema rashladne vode, koja će obezbijediti siguran sistem snabdijevanja elektrane rashladnom vodom.

Pored navedenih radova i ispitivanja, na agregatu A1 je izvršena izrada i zamjena prstenova na lopaticama sprovodnog aparata, čime je, u garantnom roku, riješen problem zari-bavanja lopatica.

Nakon završetka totalne obustave, nastavljeni su radovi na agregatu A3, na kojem je došlo do proboja izolacije namotaja statora. Kako nam kažu u hidroelektrani, za predmetne radove je potrebna demontaža kompletnog generatora. Ti radovi su u toku, a obuhvataju kompleksan posao vađenja rotora. Cjelokupne demontažno montažne radove izvodi tehnička operativa HE "Piva", dok će specijalistički dio poslova oko sanacije nastalog oštećenja izvršiti "Elektroremont" iz Subotice. Završetak ovih radova očekuje se početkom sljedećeg mjeseca.

Kapitalni remont agregata A2 je i dalje u toku. Dio opreme je počeo stizati u hidroelektranu. Završena je proizvodnja novih djelova, a veliki dio opreme, koja je odvožena na reparaciju u fabrike izvođača, je repariran. Očekujemo probnu montažu hidromašinske opreme krajem ovog mjeseca u fabrici "Litostroj Power" u Ljubljani, a nakon toga dovoženje i

AKTUELNOSTI

montažu iste u HE "Piva", kaže nam **Svetlana Ognjenović**, specijalista za kontrolu i planiranje.

Privedena je kraju i montaža putničkog lifta L1 u brani! Ugradnjom nove savremene opreme, HE "Piva" će dobiti moderni, funkcionalni lift,

Institut za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu iz Podgorice je izvršio tehnički pregled lifta L1 i očekuje se izdavanje sertifikata za upotrebu, čime će HE "Piva" dobiti moderni, funkcionalni lift, visine dizanja 168 m

visine dizanja 168 m, koji će znatno olakšati komunikaciju kroz branu, za obavljanje redovnih mjerenja, kontrole i radove u brani. Institut za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu iz Podgorice je izvršio tehnički pregled lifta. Očekuje se izdavanje sertifikata za upotrebu. Nakon toga slijedi obuka osoblja HE "Piva" i probni rad u trajanju od 2 mjeseca.

Na Projektu rekonstrukcije i modernizacije, koji vodi Direkcija za razvoj i inženjering EPCG, izvršena je ugradnja opreme nove generacije na sistemu za sopstvenu potrošnju hidroelektrane, a u toku su radovi na zamjeni

turbinske regulacije na agregatu A2, što će u mnogome poboljšati operativni dio upravljanja agregatom, a osim ovoga omogućiti pružanje sistemskih usluga sa istog.

ENERGETSKI POKAZATELJI

Za vrijeme totalne obustave, kota akumulacije Pivskog jezera je porasla za 14,23 m. Zbog hidrološke situacije (obilne padavine i veliki dotoci), kota jezera je i dalje u trendu rasta, iako je završen remont agregata A1 i isti je spreman za rad.

Trenutna kota jezera je 660,70 m.n.m., što u energetskom smislu iznosi 180 miliona kWh. U odnosu na plan proizvodnje za 2019. godinu, HE "Piva" je do sada ostvarila 75% planirane godišnje proizvodnje električne energije. Akumulacija je za 30% viša u odnosu na planiranu u ovom periodu.

GRAĐEVINSKI, GEOLOŠKI I GEODETSKI RADOVI

Izvršena je adaptacija prvog sprata Upravne zgrade HE "Piva" u Plužinama. Radovi su obuhvatali izradu pregradnih zidova, zamjenu unutrašnje stolarije i podova, zamjenu elektro instalacije slabe i jake struje i nabavku kancelarijskog namještaja. Ovom adaptacijom je opremljeno 350 m² kancelarijskog prostora, po najsavremenijim standardima, čime su stvoreni odlični uslovi za odvijanje administrativno-tehničkih poslova.

Završeni su radovi na zaštiti uzvodnog lica brane u cilju sprječavanja

vodoprocurivanja u galerijama u tijelu brane, radi zaštite instrumenata i mjerne opreme i produženje vijeka eksploatacije objekta. Ova vrsta radova i tehnologija izvođenja je prvi put primijenjena na objektu, a korišćeni su savremeni materijali za sanaciju.

Zaposlene u HE „Piva“, po završetku totalne obustave rada, posjetilo je i rukovodstvo EPCG, predsjednik Odbora direktora Đoko Krivokapić, izvršni direktor Igor Noveljić, te izvršni rukovodioci Darko Krivokapić i Radovan Radojević.

AKTUELNOSTI

TE „PLJEVLJA“ UOČI ZIME

MAKSIMALNA POGONSKA SPREMNOST

Mitar Vučković

Godišnji proizvodni plan biće premašen. Zbog dobrog održavanja i kvalitetnih remonta tzv. zimska njega nepotrebna. Do kraja godine trebalo bi očekivati građevinsku dozvolu i početak izrade Glavnog projekta ekološke rekonstrukcije bloka

U termoelektrani „Pljevlja“ spremno dočekuju predstojeću zimu. Ugali se redovno doprema, tako da je na lageru uvijek između 45 i 60 hiljada tona rude, a dobro odrađen redovni godišnji remont, kvalitetno tekuće održavanje i investiciona ulaganja posljednjih godina učinili su da, i bez dodatne pripreme postrojenja, pogonska spremnost bloka i u zimskim mjesecima bude na visokom nivou.

- Iz ovih razloga već duži niz godina ne radimo zimsku njegu postrojenja, a tako će biti i ove zime, ističe rukovodilac Sektora za održavanje i radove u TE „Pljevlja“, Dragan Babić.

Babić navodi da je to u najvećoj mjeri rezultat zajedničkog angažovanja zaposlenih u sektorima održavanja i eksploatacije.

- Redovni godišnji remont izveden je tokom aprila i maja. Odradili smo sve što smo planirali, kvalitetno i u pre-

viđenim rokovima, tako da je, osim manjih teškoća prilikom pokretanja termo bloka, u proteklih pet mjeseci Termoelektana uglavnom radila stabilno i pouzdano, o čemu svjedoče i proizvodni rezultati, kaže Babić.

Remontni radovi bili su vrijedni oko 3,8 miliona eura, a u okviru njih remontovana je oprema u mašinskoj hali, kotlovsko postrojenje, sistem za pripremu ugljene prašine i odvod šljake ispod kotla, kao i uređaji pomoćnih postrojenja i ostala pripadajuća oprema.

Proizvodnja

Elektro-energetskim bilansom projektovano je da TE „Pljevlja“ ove godine proizvede oko 1,3 miliona MWh električne energije, ali će, s obzirom na povećanu potrebu za energijom u uslovima hidrološki izuzetno restriktivne godine, proizvodni plan za 2019. biti znatno premašen.

- Direkcija za upravljanje energijom je od početka godine, pa sve do prvih dana novembra imala pojačanu potrebu za korišćenjem maksimalne snage termo bloka, tako da su proizvodni rezultati izvanredni, van svih očekivanja. Ako smo godišnjim bilansom planirali da proizvedeno 1317 GWh električne energije, sasvim sigurno ćemo proizvesti i preko 1400 GWh, što je gotovo na nivou rekordnog godišnjeg proizvodnog rezultata, zadovoljno ističe direktor FC „Proizvodnja“ i V.D. direktora Elektrane, Luka Jovanović.

Najproduktivnije je bilo u oktobru, kada je proizvedeno 154.705 MWh električne energije, 18,1 odsto više od planiranih količina za taj mjesec, što je rekordna mjesečna proizvodnja ostvarena od početka rada TE „Pljevlja“. U istom proizvodnom ritmu TE „Pljevlja“ će nastaviti do narednog remonta, a Luka Jovanović, na pragu zime, najavljuje maksimalnu proizvodnju termoelektrarnog bloka i sa stanovišta raspoloživog vremena i sa stanovišta raspoložive snage. Ističe da, nakon dobro odrađenog remonta postrojenja, samo u slučaju prijekne potrebe ili krajnje nužde bi se napravio duži zastoj u proizvodnji, iako podsjeća da je i ovogodišnjim Bilansom predviđeno nekoliko dana zastoja za potrebe izvođenja zimske njege postrojenja.

Ugalj

Direktor FC „Proizvodnja“ zadovoljan je saradnjom sa Rudnikom uglja Pljevlja i poštovanjem Ugovora o isporuci uglja.

- Ugalj se redovno doprema i u principu dobrog je kvaliteta, s tim što smo ljetos i jesenas, vjerovatno kao posljedicu dugotrajne suše, imali dosta problema sa ugljenom prašinom koja nam je zadavala prilične teškoće

AKTUELNOSTI

u održavanju postrojenja, taložila se u samim sistemima za pretovar, oko trakastih transportera i slično. Međutim, drugih problema nije bilo, posebno ne sa stanovišta ugrožavanja životne sredine, objašnjava Jovanović.

U TE „Pljevlja“ zadovoljni su radovima na faznoj rekultivaciji i izgradnji treće kasete na deponiji pepela i šljake na Maljevcu, koji su u toku. Time će se, ističu, stvoriti svi potrebni uslovi za nastavak nesmetanog korišćenja tog lokaliteta i stabilan rad pljevaljskog termoelektrskog bloka.

Ekološka rekonstrukcija

Period do kraja godine u TE „Pljevlja“ obilježiće i pripreme za realizac-

iju projekta ekološke rekonstrukcije prvog termo bloka.

Razmatrajući pristigle ponude na tender za izbor izvođača radova na tom projektu, Komisija je, početkom novembra, napovoljnijom ocijenila ponudu međunarodnog konzorcijuma DEC INTERNATIONAL-BEMAX-BB SOLAR-PERMONTE.

- Jako smo aktivni na realizaciji svih planova u vezi sa početkom procesa ekološke sanacije bloka. Odradili smo tender, stvaramo uslove za izdavanje građevinske dozvole, radimo Akt o procjeni uticaja na životnu sredinu, za šta je potrebno vrijeme s obzirom na obavezu održavanja javne rasprave, rješavanje prigovora,

komisijski rad, ističe Luka Jovanović. Jovanović očekuje da će stručnjaci podgoričkog Instituta za građevinarstvo do kraja novembra konačno revidovati Idejni projekat ekološke rekonstrukcije bloka, a da će do kraja godine biti izrađen i Akt o procjeni uticaja na životnu sredinu. To je uslov da Ministarstvo urbanizma i održivog razvoja izda dozvolu za gradnju, nakon čega bi EPCG uplatila avans izvođaču radova i realizacija projekta bi mogla da počne.

- Cilj nam je da sve neophodne poslove završimo do kraja ove godine, tako da izvođač radova, koji bude izabran, već po Novoj godini može pristupiti izradi Glavnog projekta, za šta je predviđen rok od šest mjeseci. U tom slučaju već sa prvim danima proljeća i početkom građevinske sezone u Pljevljima moglo bi se formirati gradilište i ući u realizaciju projekta, rekao je prvi čovjek FC Proizvodnja i V.D. direktora Termoelektrane, Luka Jovanović.

AKTUELNOSTI

ODLUKA KOMISIJE EPCG

IZABRANA NAJPOVOLJNIJA PONUDA ZA
EKOLOŠKU REKONSTRUKCIJU TE „PLJEVLJA“

epcg.com

Komisija EPCG za izbor najpovoljnije ponude na tenderu za izvođenje radova na ekološkoj rekonstrukciji prvog bloka termoelektrane „Pljevlja“, donijela je odluku da je najpovoljnija ponuda za taj projekat konzorcijuma DEC INTERNATIONAL-BEMAX-BB SOLAR-PERMONTE.

Tokom postupka javnog otvaranja ponuda, 15. oktobra 2019. godine, konstatovano je da su svi prijavljeni konzorcijumi ponude dostavili u propisanom roku sa sljedećim finansijskim ponudama:

- *Shangai Electric Group Co.Ltd.* EUR 97.922.683,00€ (uključen PDV)
- *Hamon – Rudis* EUR 72.539.500,00 (uključen PDV)
- *Dec International-Bemax-BB Solar-Permonite* EUR 54.427.700,00 (uključen PDV)

Tenderska dokumentacija za otvoreni postupak javne nabavke radova na ekološkoj rekonstrukciji termo-

elektrane „Pljevlja“-Blok I objavljena je 11. jula 2019. godine nakon što je Odbor direktora EPCG donio Odluku o realizaciji te investicije, čija je vrijednost procijenjena na 45 miliona eura bez uračunatog PDV-a odnosno 54.450.000,00 sa PDV-om. Procijenjena vrijednost ponude donešena je na osnovu Idejnog projekata koji je uradila renomirana kompanija Steag Energy Services GmbH iz Njemačke. Shodno Zakonu, rok za žalbu je 10 dana od dana primanja odluke o izboru ponuđača.

Nosilac konzorcijuma najpovoljnije ponude na tenderu je Kompanija DONGFANG ELECTRIC INTERNATIONAL CORP koja je dio grupe DONGFANG ELECTRIC CORPORATION LIMITED (DEC) čija je ukupna imovina na konsolidovanom nivou prošle godine iznosila 11.7 milijardi eura, aukupni kapital iznosio je 3.9 milijardi eura. Promet ove Grupe, u toku 2018-e go-

dine, je iznosio oko 3.9 milijardi eura dok je neto dobit u istom periodu iznosila 150 miliona eura.

Projekat ekološke rekonstrukcije postojećeg bloka TE „Pljevlja“, trebalo bi da bude realizovan do 2021. godine i omogućiće nastavak rada termoelektrnog kompleksa u Pljevljima (TEP-RUP) u narednih 20 do 30 godina.

Rekonstrukcijom će se obezbijediti ispunjavanje obaveza i poštovanje najstrožijih parametara zaštite životne sredine predviđenih najnovijom Odlukom EU 2017/1442 iz 2017. godine. Projekat obuhvata, zajedno sa revitalizacijom deponije Maljevac vrijednom oko 20 miliona eura, i izgradnju sistema za odsumporavanje, sistema za denitrifikaciju, unaprijeđenje rada elektrofilterskog postrojenja kao i izgradnju sistema za tretman otpadnih voda.

Uporedo sa ekološkom rekonstrukcijom, u roku od 12 mjeseci od potpisivanja ugovora, obezbjediće se i izvor toplotne energije za toplifikaciju Pljevalja. Ekološkom rekonstrukcijom, sve emisije i produkti sagorijevanja uglja i hemijskih procesa koji se odvijaju prilikom proizvodnje električne energije, biće svedeni na granice ispod dozvoljenih, a sve u skladu sa zakonskom regulativom naše države i evropskim direktivama o emisijama iz termo izvora na ugalj. Termoelektrni kompleks u Pljevljima, Termoelektrana Pljevlja - Rudnik uglja, jedan je od ključnih djelova elektroenergetskog sistema Crne Gore i od ogromnog je značaja za njegovu stabilnost.

Podsjećamo da je EPCG, uporedo sa projektom ekološke rekonstrukcije, ušla u veliki investicioni ciklus sa prioritetom diversifikacije proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora, prije svega vjetra i sunca.

POVODI

TE PLJEVLJA OBILJEŽILA 37 GODINA RADA

epcg.com

Termoelektrana Pljevlja obilježila je 21. oktobra trideset sedam godina uspješnog rada i poslovanja.

Narednu godinu obilježiće početak ekološke sanacije prvog bloka uz rekultivaciju postojeće deponije šljake i pepela. U ova dva vezana projekta čija realizacija će omogućiti nastavak valorizacije termoenergetskog kompleksa u Pljevljima biće uloženo preko 60 miliona eura.

Realizacijom ovih projekata Termoelektrana će proizvoditi električnu energiju po najvišim evropskim standardima bez rizika po životnu sredinu.

Biće izgrađen i izvor toplote za grijanje grada i doniraće se još oko tri miliona eura za izgradnju primarnog toplovoda.

Podsjećamo da su na tender za izvođenje radova na ekološkoj rekonstrukciji prvog bloka termoelektrane Pljevlja dostavljene tri ponude.

Projekat ekološke rekonstrukcije postojećeg bloka TE Pljevlja, trebalo bi da bude realizovan do 2021. godine i omogućiće nastavak rada termoenergetskog kompleksa u Pljevljima (TEP-RUP) u narednih 20 do 30 godina.

Rekonstrukcijom će se obezbijediti ispunjavanje obaveza i poštovanje najstrožijih parametara zaštite životne sredine predviđenih najnovijom Odlukom EU 2017/1442 iz 2017.godine.

Projekat obuhvata, zajedno sa revitalizacijom deponije Maljevac vrijednom oko 20 miliona eura, i izgradnju sistema za odsumporavanje, sistema za denitrifikaciju, unaprijeđenje rada elektrofilterskog postrojenja kao i izgradnju sistema za tretman otpadnih voda.

Uporedo sa ekološkom rekonstrukcijom, u roku od 12 mjeseci od potpisivanja ugovora, obezbjediće se i izvor toplote energije za toplifik-

aciju Pljevalja.

Ekološkom rekonstrukcijom, sve emisije i produkti sagorijevanja uglja i hemijskih procesa koji se odvijaju prilikom proizvodnje električne energije, biće svedeni na granice ispod dozvoljenih, a sve u skladu sa zakonskom regulativom naše države i evropskim direktivama o emisijama iz termo izvora na ugalj.

Termoenergetski kompleks u Pljevljima, koji čine Termoelektrana Pljevlja i Rudnik uglja, jedan je od ključnih djelova elektroenergetskog sistema Crne Gore i od ogromnog je značaja za

njegovu stabilnost.

Pouzdanom radu ovog objekta odgovornim i predanim radom u velikoj mjeri doprinose zaposleni u EPCG.

Za prvih devet mjeseci 2019. godine Termoelektrana je proizvela 1.004.039 MWh, što predstavlja 5,69 odsto više od planiranog za taj period, a kupovinom RUP-a postignut je željeni sinergetski efekat.

Povodom dana termoelektrane, Klub dobrovoljnih davalaca Elektroprivrede organizuje tradicionalnu akciju dobrovoljnog doniranja krvi.

AKTUELNOSTI

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ ENERGETSKE ZAJEDNICE

CRNA GORA ISPRED SVIH

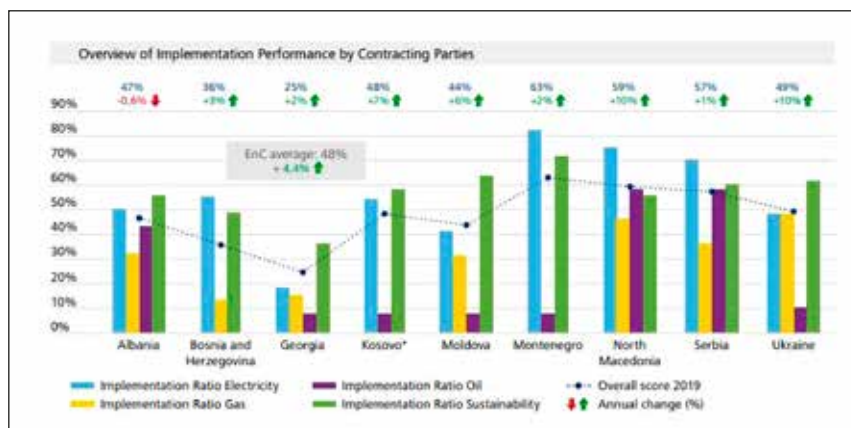
epcg.com

Crna Gora je i dalje lider u sprovođenju "mekih mjera", odnosno preporuka Energetske zajednice i implementaciji evropskih propisa u energetske sektoru. To pokazuje najnoviji godišnji izvještaj Sekretarijata Energetske zajednice.

Procenat implementacije članica EnZ se povećao sa 43% na 48% u posljednjih godinu dana, Crna Gora je i dalje lider sa ukupnim skorom od 63%, što je dva odsto bolji rezultat u odnosu na prošlu godinu. Izvještaj pokazuje da je Sjeverna Makedonija ostvarila veliki napredak i da je po prvi put prestigla Srbiju i zauzela drugo mjesto.

Crna Gora je takođe jedina država koja nema nijedan otvoren spor, dok je opet naznačena zabrinutost zbog pitanja od najvećeg značaja za cio region, kao što je spor između operatora prenosnog sistema Kosova i Srbije ili usklađenost projekta TE Tuzla 7 sa pravilima o državnoj pomoći. Sekretarijat smatra da se teško mogu razriješiti ta pitanja trenutnim mehanizmima za sprovođenje odluka te da će se o reformi Ugovora o Energetskoj zajednici, uključujući unapređenje mehanizma za sprovođenje odluka, raspravljati na Ministarskom savjetu Energetske zajednice 13. decembra u Kišinjevu, u Moldaviji.

Sekretarijat je naznačio da je jako važno što će uskoro da počnu sa radom nekoliko berzi električne energije na Zapadnom Balkanu i da se naredne godine može očekivati prvo povezivanje tržišta. Podmorski kabel između Crne Gore i Italije je velika šansa za region i očekuje se da će on "pogurati proces integracija više od bilo kojeg memoranduma koji je potpisan u posljednjih nekoliko godina". Posebno se ističe povoljna pozicija Crne Gore i očekivanja da će i dalje naša država imati najbolje rezultate. Izvještaj se bavio i radom termoelektrana u regionu, gdje je naznačeno da je neophodno poštovanje graničnih

Izvještaj o implementaciji u svim zemljama članicama EZ (izvor: energy-community.org)

Detaljan prikaz rezultata Crne Gore (izvor: energy-community.org)

vrijednosti emisija štetnih gasova. Kada je u pitanju TE "Pljevlja" navodi se da se moraju preduzeti mjere za modernizaciju kako bi se poštovala Direktiva o industrijskim emisijama. Podsećamo, EPCG je izabrala najpovoljniju ponudu za projekat ekološke rekonstrukcije postojećeg bloka TE "Pljevlja", koji bi trebalo da bude realizovan do 2021. godine i omogućio nastavak rada termoelektrarnog kompleksa u Pljevljima (TEP-RUP) u narednih 20 do 30 godina. Rekonstrukcijom će se obezbijediti ispunjavanje obaveza i poštovanje najstrožijih parametara

zaštite životne sredine predviđenih najnovijom Odlukom EU 2017/1442 iz 2017. godine.

Kao i u prošlom izvještaju Crna Gora je ostvarila najbolje rezultate u implementaciji energetske "mekih mjera". Procenat implementacije u tom sektoru evropskih propisa je 82 odsto. Dobri rezultati su ostvareni i u energetske efikasnosti, obnovljivim izvorima energije, na polju životne sredine, kao i statistike. Detaljan pregled ostvarenja implementacije kada je Crna Gora u pitanju može se vidjeti na grafiku 2.

AKTUELNOSTI

PROIZVODNI REZULTATI EPCG

POTPUNO SPREMNI ČEKAMO ZIMSKU SEZONU

Tatjana Knežević Perišić

Ogromna količina padavina u novembru, od oko 506 litara na m², pune akumulacije, kao i raspoloživost naših hidroelektrana, pored Termoelektrane Pljevlja, garantuju elektroenergetsku stabilnost i uredno snabdjevanje naših potrošača tokom predstojeće zimske sezone, kaže Darko Krivokapić, izvršni rukovodilac Direkcije za upravljanje energijom, dodajući da će povećani dotoci na rijekama Zeti i Pivi i veća proizvodnja iz HE Perućica i HE Pive uticati i na poslovni rezultat kompanije

Dugi, sušni period za naše hidroelektrane je, očito, završen. Za samo 12 dana oktobra palo je više kiše nego za pola godine. Darko Krivokapić, izvršni rukovodilac Direkcije za upravljanje energijom, za čitaoca našeg lista, pojašnjava koliko su ove padavine značajne za stabilnost napajanja električnom energijom i, s druge strane, koji su to "vodeni rekordi" premašeni: -Od početka godine do 15.11.2019. godine ukupno-kumulativno je palo oko 1498 lit/m² što predstavlja oko 85% od desetogodišnje prosječne kumulativne količine za period januar-novembar, odnosno 78% u odnosu na prošlu godinu za isti period.

Tokom novembra, do sada, registrovana je obilna količina kiše od 506 lit/m² što predstavlja 80% više od desetogodišnje prosječne količine za novembar ili 62% od rekordne mjesečne količine za novembar, kaže Krivokapić. Radi boljeg razumijevanja, samo 12 kišnih novembarskih dana, donijelo je više padavina nego što je palo u zadnjih šest mjeseci!

Prema podacima ove direkcije, samo 15-tak dana ranije (od zaključenja ovog teksta), oktobar je Nikšiću donio samo 27 litara po m², što se odrazilo i na proizvodne rezultate:

HE Perućica je, tako, proizvela 34

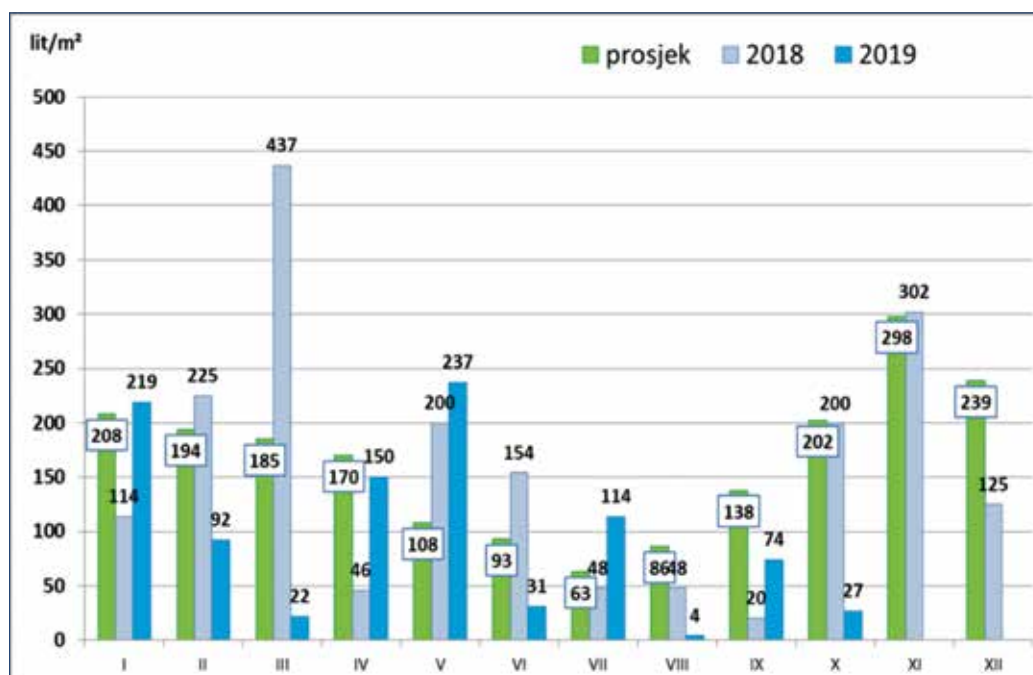
GWh, što je 44 % od plana, HE Piva je bila u totalnom zastoju, dok je TE Pljevlja proizvela 152 GWh, što je 16 % više od plana iz Bilansa električne energije. Oktobar, veoma sušan ove godine, na teritoriji Opštine Nikšić dao je tek 13% od višegodišnjeg prosjeka za ovaj mjesec.

Podaci iz Sektora za kontrolu projekata, planiranje i izvještavanje u FC Proizvodnja kažu da su HE Perućica i TE Pljevlja u oktobru ukupno proizvele 187.948 MWh električne energije, što čini 90.8% od planiranih 207.000 MWh za taj mjesec. Prema riječima šefa ovog Sektora Novaka Dendića, od početka godine HE Perućica je proizvela 554.416 MWh, HE Piva 532.159 MWh, a TE Pljevlja 1.158.670 MWh, što ukupno daje 2.245.245 MWh električne energije. Za ovaj period male HE su proizvele 3.131 MWh el.energije.

Količine padavina na teritoriji opštine Nikšić

Međutim, kišni talas koji je zahvatio Crnu Goru, u potpunosti je promijenio sliku proizvodnje električne energije do kraja godine jer su akumulacije gotovo pune.

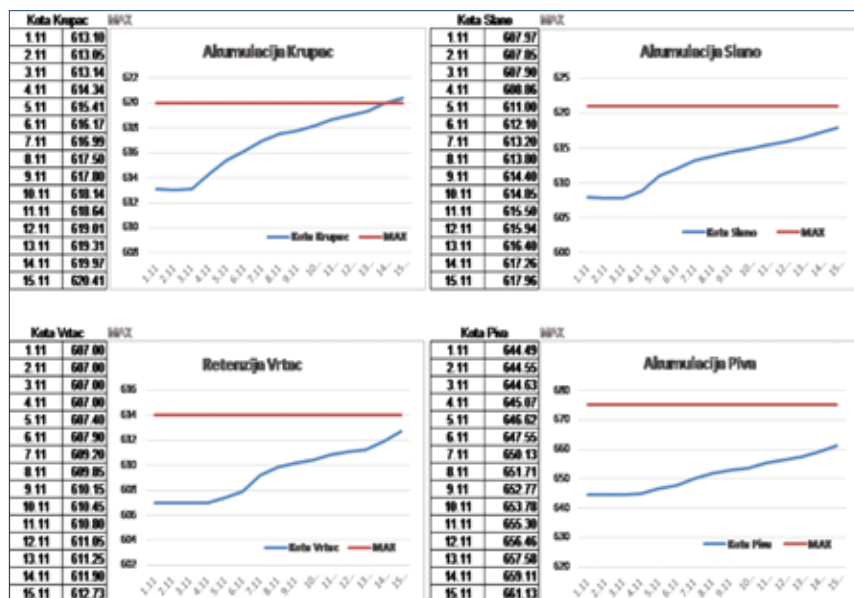
-Pune akumulacije, kao i raspoloživost naših hidroelektrana, pored Termoelektrane Pljevlja, garantuju elektroenergetsku stabilnost i uredno snabdjevanje naših potrošača tokom predstojeće zimske sezone. Povećani dotoci na rijekama Zeti i Pivi, tj. veća proizvodnja iz HE Perućica i HE Pive uticaće da se popra-

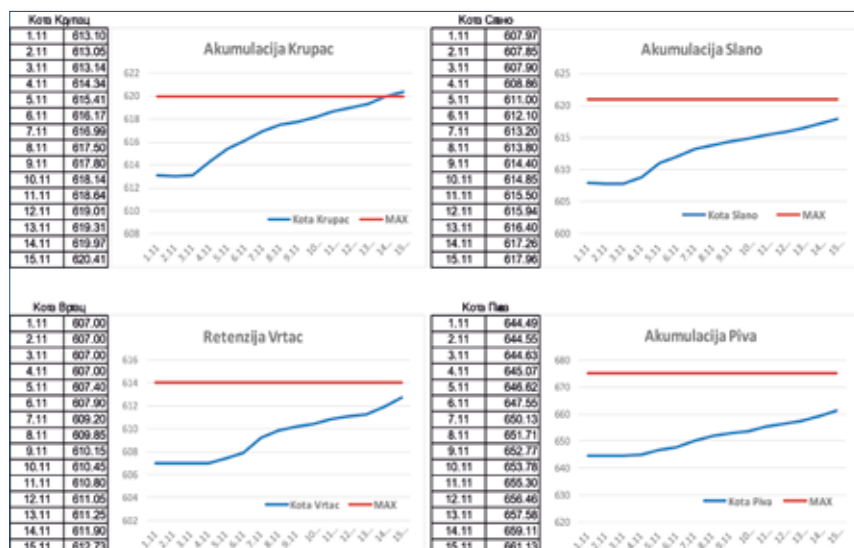
AKTUELNOSTI

Dinamika rasta nivoa vode u akumulacijama, u tabelama koje slijede:

lit / m ²	prorjek	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
januar	208	441	83	66	377	419	359	219	40	114	219
februar	194	460	135	304	375	197	259	339	227	225	92
mart	185	172	37	0	534	131	141	297	118	437	22
april	170	187	68	385	182	154	82	100	96	46	150
maj	108	154	148	98	148	123	52	240	72	200	237
jun	93	219	47	36	62	167	68	175	58	154	31
jul	63	38	70	35	35	150	21	65	44	48	114
avgust	86	23	17	47	59	8	115	59	32	48	4
septem bar	138	222	63	128	83	247	29	72	103	20	74
oktobar	202	200	106	301	232	100	269	180	60	200	27
novem bar	298	626	44	291	395	252.1	130	280	258	302	506
decem bar	239	484	281	209	74	266	0	0	489	125	
Ukupno količina padavina	1984	3226	1099	1900	2556	2214	1525	2026	1597	1918	1476

VODENI REKORDI

Za samo 15 dana, nivo vode u akumulaciji HE Piva porastao je za 16,64 m.

Za samo 12 sati, rijeka Zeta je dostigla dotok od 286m³/s.

Istorijski podaci ne pamte, da je nivo vode u Slanom jezeru za 24h porastao za 2,14m!

Nivo akumulacije Krupac je za 11 dana došao do svog maksimuma-porastao 7 m.

Akumulacija Slano za 11 dana dostigla 72%, nivo vode je porastao 10m.

Za 12 dana novembra na teritoriji Nikšića palo je 506 lit/m² što predstavlja 80% više od deseto-godišnje prosječne količine za novembar ili 62% od rekordne mjesečne količine za novembar!

vi i poslovni rezultati kompanije, kaže Darko Krivokapić.

Ilustruje to podacima o količinama vode u akumulacijama:

Prema njegovim riječima, značajno je popravljeno stanje količina vode u akumulacijama HE Perućica i HE Piva, jer su padavine popravile dotoke na rijeci Pivi i njenim pritokama, pa je nivo vode u akumulaciji HE Piva za prethodnih 15 dana porastao za 16,64 m.

Nivo akumulacije Krupac, je za 11 dana došao do svog maksimuma (nivo vode je porastao 7 m), dok je akumulacija Slano za isti period dostigla 72% (nivo vode je porastao 10m). Istorijski podaci ne pamte, da je nivo vode u Slanom jezeru za 24h porastao za 2,14m!

I rijeka Zeta je 04.11.2019. godine dostigla svoj maksimum od kad se mjere vodostaji, kada je nivo vode dostigao kotu 615,2 mm. Opet se pokazalo da je Zeta najizdašnija naša rijeka bujičavog karaktera, koja je za nekih 12h dostigla dotok od 286m³/s.

AKTUELNOSTI

SJEDNICA ODBORA ENERGETIKE I RUDARSTVA PRIVREDNE KOMORE CRNE GORE

OBNOVLJIVI IZVORI-STRATEŠKO OPREDJELJENJE RAZVOJA

Tatjana Knežević Perišić

Elektroprivreda Crne Gore, kroz plan investicija „težak“ 170 miliona eura, će do kraja 2022.godine, realizovati projekte modernizacije hidroelektrana „Perućica“ i „Piva“, šest malih elektrana, potom ekološku rekonstrukciju TE „Pljevlja“, izgradnju HE „Komarnica“, SE „Briska Gora“ u Ulcinju, te VE „Gvozd“, čime se, obnovljivi izvori energije, nameću kao strateško opredjeljenje razvoja kompanije

Rekonstrukcijom hidroelektrana „Piva“ i „Perućica“ omogućiće se njihov nesmetan rad u narednih 40 do 50 godina. Bez njihove proizvodnje nema razvoja elektroenergetskog sistema – naglasio je Ivan Mrvaljević, izvršni rukovodilac Direkcije za razvoj i inženjering, istakavši da su na modernizaciji hidroelektrana, angažovani izuzetno kvalitetni međunarodni partneri i najsavremenija tehnologija.

- Završetkom rekonstrukcije najstarije elektrane Perućica, povećaće se

Jagoš Pupović, direktor sektora Elektroprenosa, CGES, kazao je da se još razmatraju varijante kako bi se došlo do optimalnog rješenja za priključenje VE „Krnovo“ u energetske sistem. Smatra da će se do takvog rješenja doći intenzivnom saradnjom CGES i EPCG. Krešimir Čondić, izvršni direktor IVICOM Holding GmbH Austrija, smatra da je izgradnjom VE „Krnovo“ iskorišćen samo dio vjetropotencijala Krnovske visoravni, pa je u funkciji valorizacije energije vjetra, poljoprivrednog i šumskog

zemljišta, u julu 2018. godine, usvojena studija lokacije koja predviđa izgradnju VE „Gvozd“. Ugovor o zajedničkom razvoju ovog projekta potpisali su Elektroprivreda Crne Gore A.D. Nikšić i Ivicom Holding

GmbH, 6. septembra 2019. godine. Buduća vjetroeletktrana „Gvozd“, planirane je snage od 54,6 MW i očekivane godišnje proizvodnje od oko 150 GWh. Početak izgradnje se očekuje u proljeće 2021. godine, dok bi radovi trajali 18 mjeseci, a puštanje elektrane u robni rad predviđa se za jesen 2022. god. Ukupna vrijednost investicije je procijenjena na 60 miliona eura.

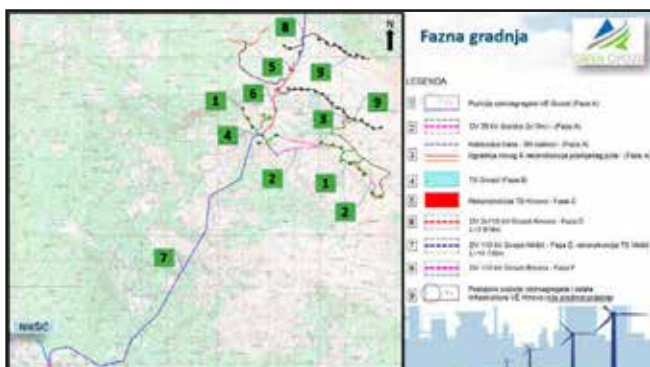
- Vjetroeletktrana „Gvozd“ će biti još kvalitetnija nego „Krnovo“, zbog odličnog energopotencijala, jer je brzina vjetra na tom području 17 metara u

sekundi, a nešto bolju imaju još samo dvije lokacije u Evropi. Ova vjetroeletktrana proizvođaće struju koja pokriva potrebe 25.000 domaćinstava – naveo je Čondić.

Dodao je da će fazno biti izgrađeno i u rad pušteno 13 vjetroatregata. Vjetroatregatori su pojedinačne nominalne snage 4230/4430 kW.

Inače, za potrebe buduće vjetroeletktrane, predviđa se izgradnja saobraćajne infrastrukture, odnosno rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih puteva, s ciljem povezivanja pojedinih vjetroatregata. Takođe i izgradnja tipskih platoa, dimenzionisanih u skladu sa tehnološkim potrebama montaže vjetroatregata, kao i temelja na koje će se postaviti njihovi stubovi. Saopšteno je da su projekti i

Vjetroeletktrana „Gvozd“ će biti još kvalitetnija nego „Krnovo“, zbog odličnog energopotencijala; brzina vjetra na tom području je 17 metara u sekundi; nešto bolju imaju još samo dvije lokacije u Evropi!

Prikaz komponenti projekta izgradnje VE Gvozd

njena instalisana snaga za 58,5 MW i proizvodnja električne energije za 45-50 GWh, kazao je on. Mrvaljević je, govoreći o investicionom planu Elektroprivrede u periodu 2018-2022. vrijednom 170 miliona eura, upoznao članove Odbora sa planovima naše kompanije, koja je, uz modernizaciju dvije hidroelektrane, pristupila realizaciji projekta ekološke rekonstrukciju TE „Pljevlja“, zatim izgradnji HE „Komarnica“, SE „Briska Gora“ u Ulcinju, te VE „Gvozd“. Takođe je prezentovao rad i poslovanje VE „Krnovo“, koja je u pogonu od 2017. godine.

planirana tehnologija rekonstrukcije energetskih objekata dobili najviše ocjene Evropske komisije.

Podsjećamo, u funkciji valorizacije energije vjetra, poljoprivrednog i šumskog zemljišta, u julu 2018. godine usvojena je studija lokacije koja predviđa izgradnju VE Gvozd. Ugovor o zajedničkom razvoju ovog projekta potpisali su Elektroprivreda Crne Gore A.D. Nikšić i Ivicom Holding GmbH, 6. septembra 2019. godine.

Sjednicom Odbora energetike i rudarstva Privredne komore Crne Gore rukovodio je Luka Jovanović, predsjednik, a u radu su, pored članova, učestvovali izvršni direktor Elektroprivrede Crne Gore Igor Noveljić sa predstavnicima najužeg rukovodstva kompanije i direktor Sektora udruženja Privredne komore Bojan Obrenović.

AKTUELNOSTI

DELEGACIJA PRIVREDNE KOMORE POSJETILA EPCG

IZGRADNJA NOVIH IZVORA VELIKA RAZVOJNA ŠANSKA

Mitar Vučković

Ukazano na investicioni program Elektroprivrede Crne Gore čija realizacija će generisati ukupan privredni rast

Delegaciju Privredne komore Crne Gore koju je predvodio predsjednik, Vlastimir Golubović, primio je predsjednik Odbora direktora EPCG, Đoko Krivokapić, sa saradnicima iz izvršnog menadžmenta Kompanije. Razgovaralo se o trenutnom stanju u Kompaniji sa posebnim osvrtom na investicioni program koji ima za cilj stvaranje uslova za smanjenje uvoza energije, čija je prosječna cijena ove godine iznosila oko 50 €/MWh. Samo po osnovu PDV-a na uvoz energije EPCG je tokom 2019. godine izdvojila preko 10 miliona eura. Bilansi se donekle „peglažu“ zahvaljujući trgovini, ali koliko novca se odliva za uvoz energije dovoljno govori podatak da je od 2000. godine za te namjene Elektroprivreda izdvojila blizu milijardu eura. Upravo to je jedan od razloga zbog kojeg se kao prioritet postavlja

realizacija investicionog programa koji podrazumijeva revitalizaciju postojećih i izgradnju novih energetskih kapaciteta.

U tom smislu Krivokapić je ukazao na izuzetno važne projekte kapitalne rekonstrukcije svih sedam agregata u HE „Perućica“ od kojih su završena tri, kao i revitalizaciju druge mašine u HE „Piva“ koja je u završnoj fazi. Agregat A1 u „Pivi“ rekonstruisan je prošle godine, a „trojka“ će doći na red već naredne. Istovremeno, aktuelna je i druga faza modernizacije te dvije elektrane. Krivokapić je podsjetio na trenutne aktivnosti u vezi sa strateški važnim projektom ekološke rekonstrukcije postojećeg bloka, koji će, ponovio je, pored energetskih benefita značiti i kvalitetnu toplifikaciju Pljevalja, čime bi se anulirao negativni uticaj individualnih ložišta na životnu

sredinu u tom gradu. Istakao je da se ozbiljno razmišlja i o realizaciji investicije prevođenja viška vode Zete u Krupačko i Slano jezero i ugradnji osmog agregata u HE „Perućica“.

- U toku je izrada Studije izvodljivosti za potrebe ugradnje osmog agregata. Generalno gledano to je projekat na duže staze čijom realizacijom bi se, s jedne strane, obezbijedio zamjenski agregat, ukoliko bi se dogodio kvar na nekoj od mašina, a sa druge ublažili negativni efekti poplava i valorizovala proizvodnja u vrijeme povećanih dotoka Zete, kao što je slučaj ovih dana, podsjetio je predsjednik Odbora direktora EPCG.

Krivokapić je posebno ukazao i na investicije koje se odnose na izgradnju HE „Komarnica“, kao i planove u vezi sa izgradnjom HE „Kruševo“ nizvodno od HE „Piva“ te projekte fazne izgradnje solarne elektrane na Briskoj Gori iznad Bara i vjetroparka „Gvozd“ u nikšićkoj opštini.

- Ograničavajući faktor u realizaciji investicija u dijelu valorizacije potencijala vjetra i sunca jeste kvaliteta konekcija tih objekata na prenosnu mrežu, ali nadam se da ćemo sa CGES-om pronaći zajednički interes i najbolje rješenje i dobiti neophodnu infrastrukturu za priključenje tih objekata, kazao je predsjednik Odbora direktora EPCG.

Zajednički je ocijenjeno da je izgradnja novih izvora energije, posebno u svjetlu skorog puštanja u pogon podmorskog kabla sa susjednom Italijom velika šansa za ukupni privredni razvoj Crne Gore, kao i da će realizacija investicionih projekata u energetskom sektoru generisati otvaranje novih radnih mjesta, ubrzati rast i razvoj privrede te uvesti Crnu Goru

AKTUELNOSTI

u red energetske stabilnih država sa viškom električne energije koja se može dobro valorizovati na energetskom tržištu.

Sagovornici su se osvrnuli i na poslovni ambijent u kojem se ostvaruju ciljevi poslovne politike i nacionalne elektro-energetske kompanije. Konstatovano je da su uslovi znatno poboljšani, a barijere smanjene.

- Evo dvije godine sam na čelu Privredne komore i u tom periodu smo donijeli novi Zakon o Privrednoj komori i pokušavamo da sve resurse Komore, stavimo u službu privrednog i ukupnog ekonomskog razvoja Crne Gore. Prošle godine smo imali izuzetno dobre rezultate, stopa rasta od 5,1 odsto svrstala nas je na treće mjesto u Evropi. Ove godine stope rasta su nešto niže, ali su i dalje najveće u okruženju. Očekujemo da će stopa rasta koja se u prva dva kvartala godine kretala od 3 – 3,2 odsto u trećem kvartalu biti i veća. Bez obzira na analize nekih analitičara koje govore suprotno, ja očekujem da neće biti niža od one u prvom polugođu što nas opet svrstava u red zemalja sa najvećim rastom, a tome je u velikoj mjeri doprinijela EPCG sa svojim kapacitetima, ocijenio je predsjednik PKCG, Vlastimir Golubović.

Predsjednik crnogorske Privredne komore čestitao je Elektroprivredi

izuzetne poslovne rezultate koje je postigla prošle godine izrazivši želju da se u što većem obimu ponove i u 2019. godini.

- Moram još jednom da čestitam, vama predsjedniče Odbora direktora i ukupno menadžmentu i Odboru, na imponantnim rezultatima koje ste ostvarili u prethodnoj godini, kao i na rezultatima koje ostvarujete u ovoj i čini mi se da se za crnogorsku privredu nije moglo ništa bolje desiti od vraćanja EPCG u domaći sistem upravljanja. Veoma je značajan i ulazak Rudnika uglja Pljevlja u sistem Elektroprivrede i u tom dijelu vidim

jednu potpuno zaokruženu cjelinu, istakao je Golubović.

Golubović je obećao svu potrebnu podršku Privredne komore u cilju valorizacije energetske potencijala i investicionih planova kao preduslova za ubrzan rast i razvoj, ne samo EPCG nego i Crne Gore u cjelini.

- Privredna komora je vaša kuća. Svjesni smo potpuno vaše snage i značaja za crnogorsku privredu i uvijek možete računati na našu punu podršku. Svakako vi ste jedna od najznačajnijih članica Komore i sa stanovišta djelatnosti kojom se bavite i sa stanovišta prihoda koji ostvarujete, ali i sa stanovišta vašeg uticaja na sve druge sektore privrede. Raduje nas i vaša namjera valorizacije OIE kroz izgradnju novih kapaciteta u dijelu vjetra i sunca, dok će se sa izgradnjom HE „Komarnica“ dobiti novi, značajan izvor koji će sa planiranim kapacitetom od 182 MW instalirane snage umnogome doprinijeti stabilnosti energetske sektora izuzetno važnog za ukupni razvoj crnogorske privrede, kazao je predsjednik PKCG. Delegacija PKCG boravila je u EPCG u okviru radne posjete opštini Nikšić gdje se sastala sa čelnicima lokalne samouprave i predstavnicima više lokalnih preduzeća.

Dome moj

Birajte sigurnost.
Jednostavno.

- Brzo i jednostavno zaključivanje osiguranja
- Efikasno rješavanje šteta
- Najšira pokriva uz povoljne uslove na jednoj polisi

Sve će biti u redu

lovćen

lo.co.me

SNABDIJEVANJE

FC SNABDIJEVANJE

DOBRI REZULTATI ZA DESET MJESECI

Miodrag Vuković

FC Snabdijevanje sa pozitivnim rezultatima ušlo je u završna dva mjeseca 2019. godine. Izvršni rukovodilac Nikola Bezmarević navodi kako su rezultati naplate dobri te da su smanjena potraživanja, a raduju i rezultati akcije "Podijelimo teret 7", kao i porast broja redovnih platiša.

- Indikator naplate za deset mjeseci je 101,5 odsto, dok smo nešto više od tri odsto iznad plana. Rezultati su dobri, vjerujem da ima mjesta za napredak, a očekujem da maksimalnim zalaganjem svih zaposlenih u FC Snabdijevanje ostvarimo zacrtane rezultate do kraja godine - dodao je Bezmarević.

Elektroprivreda Crne Gore nastavila je sa akcijom Podijelimo teret i ponovo ponudila kupcima izuzetno povoljne uslove za otplatu duga za utrošenu električnu energiju. "Podijelimo teret 7" bilježi dobre rezultate, ukupno je od 1. oktobra do 18. novembra potpisano preko pet hiljada sporazuma.

- Od 5.074 potpisanih sporazuma novih je 871, dok je 4.433 kupaca nastavilo da otplaćuje dugovanja po povoljnim uslovima, odnosno riječ je o

kupcima kojima su istekli sporazumi u okviru akcije "Podijelimo teret 5". Očekujemo da u narednom periodu bude veće interesovanje kupaca i vjerujemo da ćemo, kada sve saberemo, do kraja godine imati oko 20 hiljada potpisanih sporazuma. "Podijelimo teret 7" traje do 31. decembra, još jednom pozivamo sve kupce koji imaju zaostalih dugovanja da iskoriste povoljnosti akcije - rekao je rukovodilac Sektora za upravljanje potraživanjima, Miloš Bigović.

Bigović je naveo kako je zaključno sa 31. oktobrom ukupno aktivnih svih sporazuma u kategoriji domaćinstva 16.380 te da je stepen naplate kada su ti kupci u pitanju 133%. Taj podatak pokazuje da se obaveze po sporazumima poštuju i da su kupci prepoznali sve benefite koje im EPCG FC Snabdijevanje pruža prilikom plaćanja zaostalih obaveza po osnovu računa za električnu energiju.

Smanjena potraživanja, preko 200 hiljada redovnih platiša sa popustom

Dobri rezultati za deset mjeseci os-

tvareni su u vezi sa potraživanjima domaćinstava. Ukoliko uključimo i naplatu od Ministarstva ekonomije po osnovu subvencija za socijalne slučajeve, čija je realizacija već počela, saldo potraživanja je umanjen za 7,5 miliona eura, a ostvareni stepen naplate kod domaćinstava iznosi 106,5%.

U prethodnom periodu zabilježen je i rast redovnih platiša, koji ostvaruju popust po osnovu obračunate vrijednosti aktivne energije. Ukupno 204 hiljade domaćinstava redovno plaća račune i ostvaruje popust od 5% ili 13%. Članova Zlatnog tima, koji imaju popust od 13% je 123.400, zaključno sa 31. oktobrom.

Riješeno 88% prigovora u posljednja dva mjeseca

Rješavanje prigovora u FC Snabdijevanje od nedavno je centralizovano i za to je zadužen novoformirani Sektor za prigovore. U prva dva mjeseca rada Sektora stigao je 701 prigovor, a odgovoreno je na 618.

- U postupku rješavanja su svega 83 prigovora, za koja je potrebno izjašnjenje drugih energetskih subjekata u Crnoj Gori. U periodu od 1. septembra do 31. oktobra većina prigovora je bila neosnovana, dok je osnovanih bilo oko 14%. Takođe, u istom periodu primili smo i 12 prigovora na minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom. Na svaki prigovor smo odgovorili, a samo je jedan bio osnovan - navodi rukovodilac Sektora za prigovore, Ivana Marković.

PODIJELIMO TERET 7

Elektroprivreda Crne Gore domaćinstvima nudi OTPLATU DUGA PO NAJPOVOLJNIJIM USLOVIMA:

Fiksna mjesečna rata 20 eura
Izuzeće od prinudnih mjera naplate
Obustava obračuna zatezne kamate

JEDINI USLOV JE DA SU PLAĆENA TRI POSLEDNJA RAČUNA

Od 1. oktobra do 31. decembra 2019. godine

Detaljne informacije: ☎ Call centar 19100 @ www.epcg.com f ElektroprivredaCG

AKTUELNOSTI

EPCG NAGRADILA NAJBOLJE STUDENTE ETF-A:

ZA DOBRO CRNE GORE

Tatjana Knežević Perišić

Izvršni direktor Elektroprivrede Crne Gore Igor Noveljić dodijelio je, na svečanosti povodom 58 godina od osnivanja Elektrotehničkog fakulteta, stipendije studentima, koji su nakon završenih osnovnih studija tog fakulteta, imali najviši prosjek. Dekan Saša Mujović je kazao da je veoma radostan što može konstatovati povratak EPCG na Elektrotehnički fakultet

Igor Noveljić je, na svečanosti povodom Dana Elektrotehničkog fakulteta, dodijelio stipendije u vrijednosti 500 eura studentima *Tijani Radojičić* sa smjera Elektronika, telekomunikacije i računarstvo, *Lazaru Ščekiću* sa smjera Energetika i automatika i *Ahmedu Hasanagiću* sa smjera Primjenjeno računarstvo.

-Raduje me povratak EPCG na Elektrotehnički fakultet jer je sav naučni kapacitet i potencijal Elektrotehničkog fakulteta u službi EPCG, ocijenio je dekan prof. dr. Saša Mujović. On je istakao da se naša Kompanija, kroz Memorandum o saradnji koji je nedavno potpisan, obavezala da će „stipendirati naše najbolje studente, da će stipendirati naše saradnike u nastavi i da će nam pomagati u rješavanju naših infstrakturnih problema“.

A problema u jednoj od najstarijih institucija Univerziteta Crne Gore ima

dosta, posebno u dijelu prostornog kapaciteta, krovova, klimatizacije...

-Početkom septembra smo započeli akciju opšte mobilizacije, sa ciljem rješavanja nekih od infstrakturnih problema, a kojoj se odazvao veliki broj bivših studenata Elektrotehničkog fakulteta koji su na čelu uspješnih kompanija, naglasio je Mujević, dodavši da ETF mora imati još tješnju saradnju sa privrednim sektorom, posebno zbog kadra koji se školuje na njemu, i koji se, nakon završetka studija može odmah uključiti u poslove vezane za energetiku, elektroniku, telekomunikacije i računare.

Na svečanosti je predstavljena i Startup akademija Elektrotehničkog fakulteta sa ciljem da studentima omogući sticanje znanja o kreiranju sopstvenog biznisa. Takođe su uručeni pokloni profesorima Elektrotehničkog fakulteta *Jadranki Radović* i *Radi Dragović Ivanović*, koje

ove godine odlaze u penziju, a koje su dale veliki doprinos toj instituciji.

Profesor emeritus Elektrotehničkog fakulteta *Ilija Vujošević* dodijelio je zlatne diplome bivšim studentima tog fakulteta koji su diplomirali prije 50 i više godina.

Inače, pokretač Elektrotehničkog fakulteta je EPCG, a 12. novembar se obilježava kao Dan te visokoobrazovne ustanove.

MEMORANDUM O SARADNJI EPCG I ETF-A

Memorandum o saradnji između naše Kompanije i Elektrotehničkog fakulteta za studijsku 2019/2020. godinu, potpisali su izvršni direktor Elektroprivrede Crne Gore, **Igor Noveljić**, i dekan prof. dr. **Saša Mujović**.

Memorandumom je predviđena razmjena znanja i nastavnickog-istraživačkog i profesionalnog kadra, kao i zajedničke aktivnosti u naučnim i stručnim oblastima, odnosno oblastima od zajedničkog interesa, a sve radi sticanja novih iskustava, znanja i dostignuća.

Izvršni direktor Igor Noveljić, istakao je da se nacionalna elektroenergetska kompanija obavezala da finansira školarinu magistarskih studija jednom od saradnika u nastavi Elektrotehničkog fakulteta, kao i školarinu za po jednog studenta magistarskih studija, koji su ostvarili najbolji prosjek ocjena tokom osnovnih i specijalističkih studija, a koji su magistarske studije upisali u studijskoj 2019/2020. godini. On je naveo da je ovo samo jedan od modaliteta saradnje koji će se u budućnosti nadograđivati, na obostranu korist.

Dekan Elektrotehničkog fakulteta, prof. dr. **Saša Mujović** je istakao da ga raduje spremnost nacionalne kompanije da ulaže u nauku i buduću generaciju. Saradnja EPCG i ETF je nešto najprirodnije, jer je upravo EPCG i jedan od osnivača ETF-a, a prvi profesori na fakultetu upravo su bili kadrovi iz EPCG. Od sinergija nauke i privrede najviše koristi imaću upravo studenti i država Crna Gora, kazao je Mujević.

DRUGI PIŠU

TREĆI DANI ELEKTRO INŽENJERA "OD IDEJE DO REALIZACIJE",

IZGRADNJOM SOLARNIH ELEKTRANA GRAĐANI BI MOGLI DA PODMIRUJU POTREBE ZA STRUJOM

Izvor: CdM

U Crnoj Gori postoji dobar ambijent za izgradnju solarnih elektrana zbog velikog potencijala sunca, a građani bi, izgradnjom takvih elektrana bili u mogućnosti da podmiruju sopstvene potrebe za električnom energijom i postali bi energetske samostalnosti

Predsjednik Strukovne komore elektro inženjera (SKEI), Željko Maraš je, nakon završetka Trećih dana elektro inženjera "Od ideje do realizacije", kazao da je ove godine predstavljeno 15 radova koji su se, kako je pojasnio, ticali projekata realizovanih u Crnoj Gori, ali i van nje.

- Prije svega, izuzetno smo zadovoljni odzivom učesnika. Svečanom otvaranju prisustvovalo je više od 300 učesnika, a tokom dva dana skupa predavanjima je prisustvovalo njih preko 500. Posebno nam je značajno prisustvo mladih predavača. Mladost je ta koja treba da nosi sve razvojne planove Crne Gore, pa i elektroinženjersku struku, naveo je Maraš.

On je rekao da je ove godine skupu prisustvovao znatno veći broj predstavnika državnih institucija nego što je to bilo slučaj u prethodne dvije godine, što ukazuje, kako je ocijenio, na prepoznavanje značaja i doprinosa koji skup daje razvoju in-

ženjerske struke u Crnoj Gori.

Maraš je pojasnio da su teme stručnih predavanja bile različite.

- Bili smo u prilici da čujemo predavanje o izgradnji mini hidroelektrana, što je tema koja već nekoliko godina izaziva dosta kontroverzi u javnosti. Smatrali smo da i elektro inženjeri, koji učestvuju u realizaciji i projektovanju ovih objekata, treba da kažu svoje mišljenje o suštini projektovanja i izgradnji mini hidroelektrana. Takođe smo se bavili obnovljivim izvorima energije, što je i bila jedna od glavnih tema ovogodišnjeg skupa, kazao je Maraš.

On je saopštio da će Strukovna komora elektro inženjera, diskusije i zaključake sa stručnog skupa pretočiti u preporuke, koje će, kako je pojasnio, uputiti nadležnim državnim organima i institucijama.

Predstavnik kompanije "Crnogorski operator tržišta električne energije", Dušan Vučić, koji je održao

predavanje o uticaju malih solarnih elektrana na ulogu potrošača električne energije u sistemu, pojasnio je da bi građani osjetili brojne benefite izgradnjom takvog tipa elektrana.

- Ukoliko bi se građani odlučili da izgrade solarne elektrane na krovovima kuća za podmirivanje sopstvenih potreba za električnom energijom, imali bi brojne benefite kao korisnici. To bi se ogledalo kroz manje račune za utrošenu električnu energiju, djelimičnu energetske samostalnost, energetske efikasnost, čistiju energiju, kao i kroz povrat investicije kroz nekoliko godina, zavisno od toga na koji način i kome se prodaje energija i po kojoj cijeni. Takođe, cjelokupno društvo bi imalo dodatni benefit, kroz smanjenje emisija ugljen dioksida, istakao je Vučić.

On je naveo da izgradnja solarnih elektrana može imati pozitivan uticaj i na cjelokupni elektroenergetski sistem u Crnoj Gori, što bi podrazumijevalo, kako je pojasnio, i poseban odnos takvih korisnika sa operatorom distributivnog sistema, kroz međusobnu razmjenu podataka.

- Za sada u Crnoj Gori imamo razvijenu jednu šemu, a to je razmjena na mjestu konekcije, koja je definisana Zakonom o energetici. Međutim, smatram da je potrebno dati podsticaje građanima i kompanijama, da grade solarne elektrane na krovovima kuća, zgrada i poslovnih objekata. To bi im donijelo brojne benefite, kroz izbor neke od šema razmjene, koje ćemo, nadam se, usvojiti od drugih razvijenijih evropskih država i preneti kod nas, kazao je Vučić.

On je rekao da u Crnoj Gori postoji veliki potencijal za izgradnju solarnih elektrana, i ocijenio da je opšti ambijent za njihovu izgradnju dobar.

AKTUELNOSTI

CRNOGORSKA INDUSTRIJA PLAĆA NAJJEFTINIJU STRUJU

Dnevne Novine

Izveštaj o rezultatima praćenja internih tržišta električne energije i prirodnog gasa u prošloj godini, odnosi se na članice EU, a u određenom dijelu i za ugovorne strane Energetske zajednice među kojima je i Crna Gora.

Najniža cijena električne energije za industrijske potrošače prošle godine u Crnoj Gori iznosila je 5,36 centi po kilovatsatu, dok je najviša industrijska cijena u regionu, od 7,59 centi, zabilježena u Sjevernoj Makedoniji, navodi se u Godišnjem izvještaju Agencije za saradnju energetske regulatora (ACER).

Izveštaj o rezultatima praćenja internih tržišta električne energije i prirodnog gasa u prošloj godini,

odnosi se na članice EU, a u određenom dijelu i za ugovorne strane Energetske zajednice (EZ) među kojima je i Crna Gora.

Trend rasta cijene električne energije za domaćinstva u ugovornim stranama EZ nastavljen je i u 2018. godini, dok je nakon višegodišnjeg smanjenja, cijena za industriju počela da se povećava, istaknuto je u izvještaju.

Kako se navodi u podacima za 2017. godinu, cijena struje za industrijske potrošače je u većini ugovornih članica EZ smanjivana od 2013. do 2017. godine 19 odsto, sa 6,5 centi po kilovatsatu na 5,2 centa. Ipak, prošle godine je uslijedilo uvećanje.

"Najveći rast na nivou godine, od 17 odsto, primijećen je u Sjevernoj

Makedoniji, gdje je električna energija poskupjela sa 6,46 centi u 2017. godini na 7,59 centi u prošloj", konstatovano je u izvještaju.

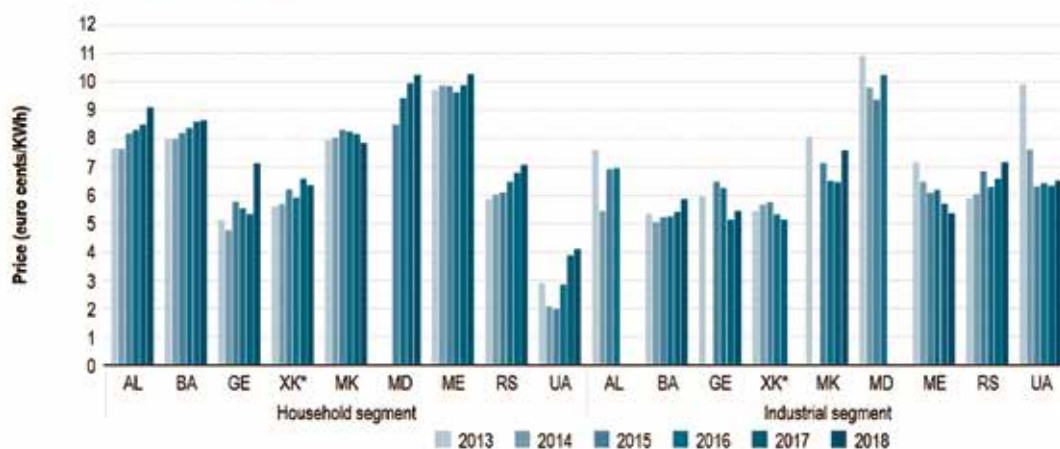
Sjeverna Makedonija je na taj način pretekla Srbiju, lidera iz 2017.

Cijena električne energije u ugovornim stranama EZ bila je prošle godine u prosjeku oko 60 odsto prosječne cijene za iste potrošače u članicama EU, što je promjena u odnosu na 2017, kada je iznosila oko 50 odsto.

ACER/CEER ANNUAL REPORT ON THE RESULTS OF MONITORING THE INTERNAL ELECTRICITY AND NATURAL GAS MARKETS IN 2018

Figure 4: Final electricity prices in nominal terms for household and industrial consumers in EnC CPs – 2013–2018 (euro cents/kWh)

Source: ACER calculations based on Eurostat, NRAs, EnC Secretariat.

Note: This Figure is based on bi-annual data provided by Eurostat for consumption band DC: 2,500-5,000 kWh (household electricity consumption) for Albania (AL), Bosnia and Herzegovina (BA), North Macedonia (MK), Kosovo* (XK*), Montenegro (ME) and Serbia (RS) and consumption band IE: 20,000-70,000 MWh (industrial electricity consumption) for Bosnia and Herzegovina, North Macedonia, Kosovo*, Montenegro and Serbia. Information on prices in Georgia, Moldova and Ukraine is partially based on Eurostat, the remaining data is provided by the NRAs. Prices in nominal terms.

AKTUELNOSTI

KONFERENCIJA O EKONOMIJI „SINERGIJA – KLJUČ USPJEHA REGIONA“

CRNA GORA POSTAJE JEDNO OD NAJZNAČAJNIJIH ENERGETSKIH ČVORIŠTA EVROPE

CdM

Slika energetske prilike u regionu značajno se mijenja postavljanjem podmorskog kabla između Crne Gore i Italije. Riječ je o novom tranzitnom pravcu kojim se povezuju elektroenergetski sistemi zapadne i istočne Evrope, čime Crna Gora dobija poziciju jednog od najznačajnijih energetske čvorišta Evrope, ocijenjeno je na panel diskusiji Energetika na Balkanu – stanje i budućnost, organizovanoj u okviru Konferencije o ekonomiji u Budvi.

Direktor kompanije Terna Crna Gora-Italija Đanluka Vetize je najavio da će podmorski kabl dug 450 kilometara biti u komercijalnoj upotrebi do kraja godine.

- Završavamo testiranje kabla po međunarodnim i standardima Evropske unije, rekao je Vetize. Naglasio je da je riječ o prvoj fazi ovog projek-

ta čija je ukupna snaga planirana na više od 1000 MW. U planu je postavljanje još jednog podmorskog kabla prema Italiji, kako bi se cio projekat zaokružio - naveo je on.

Izvršni direktor Elektroprivrede Crne Gore Igor Noveljić je naglasio da je energetika najvažnija ekonomska grana i velika razvojna šansa Crne Gore. Kazao je da će u naredne dvije godine EPCG realizovati investicioni ciklus, u četiri postojeće elektrane, vrijedan 170 miliona eura.

Završiće se modernizacija hidroelektrana Perućica i Piva, kao i ekološka rekonstrukcija Termoelektrane Pljevlja, što će koštati 40 miliona, dok će 20 miliona biti uloženo u sanaciju deponije Maljevac, naveo je Noveljić. Najavio je izgradnju solarne elektrane u Ulcinju vrijedne 200 miliona eura i vjetroelektrane Krnovo u vrijednosti

50 miliona eura.

Urađen je idejni projekat za hidroelektranu Komarnica čija bi gradnja trebalo da se završi u narednih 10 godina, rekao je on i dodao da je sve navedeno u zbiru 700 miliona eura investicija ili 500 MW nove snage iz obnovljivih izvora energije.

- Godišnja proizvodnja Elektroprivrede iznosiće 900 GWh - rekao je izvršni direktor EPCG.

Ministar za ekonomski razvoj Kosova Valjdrin Luka govorio je o energetske kapacitetima Kosova, koje imanja nižu cijenu struje u Evropi, poslije Ukrajine.

- Kosovo je planiralo da uloži tri milijarde eura u gradnju novih elektrana. Najprije će započeti gradnju elektrane od 450 MW kako bismo uz energiju iz obnovljivih izvora zadovoljili domaće potrebe i obezbijedili stabilnost ener-

AKTUELNOSTI

getskog sistema - kazao je Luka.

- Potpisani su ugovori sa Njemačkom za izgradnju vjetroelektrane, a Turci su već sagradili solarnu elektranu na tom području. U narednim godinama imaćemo 400 MW obnovljive energije - saopštio je Luka.

Prema njegovim riječima, izuzetno je važno podsticati regionalno povezivanje u energetici.

- Smatramo da je perspektiva u ovom privrednom sektoru jako dobra jer imamo značajne potencijale - zaključio je on.

Predsjednik Odbora Regulatorne agencije za energetiku Branislav Prelević je ocijenio da je tema panela u fokusu svih važnijih skupova širom Evrope. On je akcenat diskusije stavio na novu regulativu EU – IV energetske paketa.

- Evropska unija se ujedinila oko struje, jer je svjesna da je najranjivija u ovoj oblasti. Ona uvozi 53 odsto potrebne energije i za to troši 400 milijardi dolara. Samo u ovoj godini mjesečno plaća 30 milijardi dolara za struju - kazao je Prelević.

Istakao je da je EU u nepovoljnom položaju, jer joj je glavni snabdjevač Gazprom iz Rusije.

Evropska unija planira da uloži 1000 milijardi eura za razvoj energetike u narednih 10 godina, saopštio je Prelević.

On je naglasio da je Crna Gora daleko odmakla u energetske zajednici

i lider je po pitanju implementacije EU politika. Crnogorska regulatorna agencija je članica ACER-a, iako naša zemlja nije u EU.

- Energetska zajednica želi da se u regionu implementiraju sve politike EU, ali je region prilično inertan i usporava te procese - smatra Prelević.

Član uprave CROPEX Hrvatska Ivica Toljan ocijenio je da su konferencije poput budvanske veoma vrijedne, jer na jednom mjestu daju značajne

podatke donosiocima odluka.

- Kabl prema Italiji je veliki doprinos Crne Gore stabilnosti energetskog sistema Evrope. Činjenica je da ovakvi kablovi nigdje u svijetu ne posluju lose - decidan je Toljan.

Prema njegovim riječima, sve elektrane će morati da se usklade sa politikom Evropske unije čija se energika sve više zasniva na obnovljivim izvorima.

- Nema ulaska u EU sa emisijom ugljen dioksida iz termoelektrana - naglasio je Toljan.

On zaključuje da je nacionalna berza temelj nacionalne energetike, te da nema nikakve prepreke da se Crna Gora priključi evropskoj iako još nije u Uniji.

Crna Gora će sa kablom postati energetske hab, zaključio je on i naglasio da je potrebno organizovati edukacije kako bi se prilike koje nosi taj projekat iskoristile na najbolji način.

Moderator panela bio je analitičar tržišta energijom Alpiq Energy SE Pavle Grbović.

DRUGI PIŠU

GORAN GRANIĆ, DIREKTOR ENERGETSKOG INSTITUTA „HRVOJE POŽAR“ (DRUGI DIO)

ENERGETSKA TRANZICIJA

Izvor: balkangreenenergynews.com

Goran Granić

Najveći problem svih energetske politike, uključujući i Evropsku uniju je nekonzistentnost. Izvlačenje jednog problema i njegovo parcijalno rješavanje. Sada prvi put EU pokreće jedinstvenu klimatsko-energetsku politiku, nacionalni planovi zemalja članica su u izradi i vjerujem da će to dovesti do konzistentne politike. Vidjet ćemo što će se događati u narednom razdoblju, piše Goran Granić, ravnatelj Energetskog instituta Hrvoye Požar, u drugom delu svog autorskog teksta.

Zaključno – U 30 godina mora se izgraditi više elektrana nego u prethodnih 100

Tranzicija energetskega sektora do 2050. godine je proces bez istorijskog iskustva koji zahvata sve učesnike u tehnološkom lancu upravljanja energijom, sve građane i privredne subjekte. Tranzicija obuhvata niz procesa koji su pojedinačno suprotstavljeni, ali uklopljeni u jedinstvenu klimatsko-energetsku politiku omogućavaju realizaciju postavljenih ciljeva. Tranzicija je dinamičan proces koji uključuje rast standarda i kvaliteta života, što znači i veće potrebe za energijom, ali i korišćenje novih i efikasnih tehnologija. U narednih 30 godina trebalo bi izgraditi više postrojenja za proizvodnju električne energije nego

u prethodnih 100 godina.

Dosadašnji predtranzicioni period omogućio je razvoj tehnologija za iskorišćavanje vjetrova i sunca koje su postale komercijalno isplative, razotkrilo je probleme biosektora te probleme i ograničenja administrativnog upravljanja energetskim sektorom.

Nosiva komponenta budućeg razvoja će biti otvoreno tržište energije, bez administrativnih prepreka i obaveza. Energetski sektor bez emisija, odnosno stopostotno smanjenje emisija, sljedeća je zadaća u sklopu aktivnosti koje će se provoditi u EU, a za što je potrebno napraviti temeljito istraživanje mogućnosti, ograničenja, vremena implementacije, troškova i uticaja na cijene.

Za ciljeve proizvodnje i potrošnje energije bez emisija potrebno je u cjelosti zamijeniti fosilna goriva, što sadašnjim tehnologijama nije moguće

Velika su očekivanja za ciljeve proizvodnje i potrošnje energije bez emisija, jer je za to potrebno u cjelosti zamijeniti fosilna goriva, što sadašnjim tehnologijama nije moguće. Na putu prema energiji bez emisija, vodonik treba uzeti u obzir kao moguće gorivo budućnosti. Pri tome i CCS tehnologija može imati značajnu ulogu u tranziciji. Uprkos dosadašnjim, ne sasvim zadovoljavajućim rezultatima u istraživanjima korišćenja CCS tehnologije, realno je očekivati da će povećanje cijena emisijskih jedinica ohrabriti novu etapu istraživanja i rezultirati sigurnosno i komercijalno zadovoljavajućim rezultatima, otvarajući dalje prostor dugoročnom razvoju održive globalne energetike na bazi vodonika.

Kod energetske učinkovitosti najveći izazov je energetska obnova zgrada

Temeljna komponenta tranzicije energetskega sektora je povećanje energetske efikasnosti, koja će se rješavati putem zakonodavstva, definišući standarde i norme izgradnje infrastrukturnih sistema i energetskih objekata te upotrebe uređaja, usmjeravanje prema efikasnim tehnološkim rješenjima, a i isključivanjem uređaja koji ne zadovoljavaju minimalne standarde s tržišta. Najveći izazov je energetska obnova zgrada koja će zahtijevati sredstva potpore i angažovanje velikog građevinskog potencijala.

Druga komponenta su obnovljivi izvori koji će podstaći tranziciju od fosilnih goriva prema električnoj energiji. Važna sastavnica tog procesa je upotreba komercijalno isplative teh-

DRUGI PIŠU

nologije te njezino korišćenje u okviru otvorenog tržišta, bez finansijskih intervencija i obaveza.

Mogućnost korišćenja energije iz biosektora takođe predstavlja doprinos ostvarenju niskougljične strategije, ali se smatra da je proizvodnja energije unutar bioindustrijskog potpora uspješnosti bioindustrije, a ne autonomna energetska i poslovna aktivnost. Slično vrijedi i za energetske upotrebu otpada, gdje se mogućnost proizvodnje energije iz otpada koristi unutar koncepta održivog upravljanja otpadom.

Tranzicija energetskeg sektora je veliki izazov za istraživanje, razvoj novih

industrija i preduzetništva i digitalizaciju energetike te ima pozitivan uticaj na socijalnu politiku i društvo u cjelini. Tranzicija uključuje razvoj energetske infrastrukture, snažnije povezivanje mrežne infrastrukture sa svim susjedima, regionalnu suradnju i razvoj tržišta.

Tranzicija neće izazvati veće troškove u strukturi troškova domaćinstva

Tranzicija energetskeg sektora je ekonomski održiva i u konačnici neće izazvati veće troškove u strukturi troškova domaćinstva. S tranzicijom se mijenja karakter troškova, povećavaju se investicioni troškovi, a smanjuju operativni troškovi i troškovi za energiju. Korist će osjetiti ona domaćinstva koja prije provedu energetske obnove zgrada. Predložena tranzicija ne zahtijeva sredstva iz budžeta, a ima veliki potencijal za privredni razvoj i povećanje prihoda budžeta.

Tranzicija energetskeg sektora zahtijevaće usklađivanje poreskog sistema s politikom naknada za emisije CO₂, kako bi se postignula jednaka opterećenost svih korisnika fosilnih goriva i ublažile posljedice povećanja

cijena za sve kupce energije.

Potrebna snažna politička odlučnost da se uvedu ekonomski tržišni odnosi u energetskeg sektoru

Tranzicija energetskeg sektora traži snažnu političku odlučnost da se uvedu ekonomski tržišni odnosi u energetskeg sektoru. Drugi bitan korak je upravljanje procesom putem poreza i naknada na CO₂, kao jedinog ekonomskog instrumenta za realizaciju ciljeva tranzicije, ukidanje svih drugih naknada i intervencija na tržištu energije. Ukinuti podsticaje na obnovljive izvore i prepustiti tržištu, a finansijske intervencije (potpore) omogućiti samo na investicionoj strani i to u segmentu biogoriva i istraživanja i razvoja. Harmonizovati poresku politiku s novom politikom poreza ili naknada na CO₂.

Zemlje s visokim udjelom proizvodnje električne energije iz uglja trebalo bi da razrade posebne scenarije upravljanja tim procesom i zatraže finansijsku potporu iz EU. U narednih godinu do dvije za očekivati je da će se iskristalisati klimatsko energetska politika Evrope do 2050. godine bez emisija.

IZMEĐU DVA BROJA

OSNOVCI IZ PODGORICE POSJETILI PERUĆICU

Učenici 8.razreda Osnovne škole "Vlado Milić" iz Podgorice posjetili su sredinom oktobra našu najstariju veliku elektranu. Tačnije, praktičnoj nastavi u Perućici prisustvovalo je oko šesdeset učenika osmog razreda ove škole. Inače, i ove, kao i predhodnih školskih godina, nastavnim planom predviđena je

posjeta hidroelektrani "Perućica".

Naša kompanija je, kao što je to i uobičajeno u ovakvim prilikama, obezbijedila stručnog predavača koji je učenike proveo kroz postrojenja ovog hidroenergetskog objekta i pojasnio osnovne principe rada jednog ovakvog energetskog

postrojenja. To je ovog puta bio Zoran Sekulić, šef Službe za upravljanje elektranom.

Učenici su pokazali veliko interesovanje i uputili su svom predavaču veliki broj pitanja. Najviše su se interesovali za sami način funkcionisanja hidroelektrane, a

brojna su bila i pitanja vezana za aktuelni remont pojedinih agregata Perućice, koji je bio u toku u vrijeme kada su učenici boravili na glavi Zete.

Pored posjete "Perućici" učenici OŠ "Vlado Milić" su istog dana obišli i postrojenja vjetroparka na Krnovu. Posjeta učenika iz Osnovne škole "Vlado Milić" samo je jedna od već uobičajenih posjeta koje obavljaju školske ustanove, a namjenjena je praktičnoj obuci polaznika.

Nastavnici ove škole zahvalili su se domaćinima iz HE "Perućica" na lijepom i srdačnom dočeku i izrazili nadu da će odlična saradnja u realizaciji praktične nastave biti nastavljena na isti način i u narednom periodu.

Miodrag Vuković

**PODIJELIMO
TERET 7**

**Elektroprivreda Crne Gore domaćinstvima nudi
OTPLATU DUGA PO NAJPOVOLJNIJIM USLOVIMA:**

Fiksna mjesečna rata 20 eura
Izuzete od prinudnih mjera naplate
Obustava obračuna zatezne kamate

JEDINI USLOV JE DA SU PLAĆENA TRI POSLEDNJA RAČUNA

Od 1. oktobra do 31. decembra 2019. godine

Detaljne informacije: ☎ Call centar 19100 🌐 www.epcg.com 📺 ElektroprivredaCG

POVODI

SVJETSKI DAN KVALITETA OVE GODINE OBILJEŽEN 14. NOVEMBRA

VIJEK KVALITETA

worldstandardscooperation.org

Svjetski dan kvaliteta (#WQD19) ima za cilj prepoznavanje doprinosa stručnjaka za kvalitet širom svijeta. To je prilika i za vas da proslavite postignuća vašeg tima i organizacije.

Ove godine obilježava se uzbudljiva prekretnica – stogodišnjica Neprekidnog poboljšanja kvaliteta (CQI). Sa ponosom proslavljamo našu snažnu priču i trajni uticaj koji disciplina upravljanja kvalitetom ima na napredovanje društva u posljednjih 100 godina.

Nošeni željom za unaprijeđenjem proizvodnje municije nakon Prvog svjetskog rata, naši prvobitni članovi su 1919. godine osnovali Udruženje za tehničku kontrolu. Sto godina kasnije, pouzdani proizvodi i usluge se i dalje pružaju sa jednakom strašću zahvaljujući svakodnevnom izvanrednom radu stručnjaka za kvalitet.

Struka koja se bavi kvalitetom je podstakla organizacije na uspjeh bez obzira na njihovu djelatnost i geografsku lokaciju. Kvalitet je dao značajan doprinos poboljšanju zdravstvene zaštite, proizvodnje, građevinarstva, energetike, od-

brane i transporta.

Pozivamo vas da na Svjetski dan kvaliteta proslavite sa nama ovo nasljeđe.

Šta je Svjetski dan kvaliteta?

Mnogi pojedinci i organizacije Svjetski dan kvaliteta koriste kao priliku za promociju kvaliteta. Hiljade pojedinaca i organizacija širom svijeta organizovale su tokom 2018. godine aktivnosti pod sloganom „Kvalitet – pitanje povjerenja“.

Pomozite nam da 2019. godina bude uspješna. Ukazivanjem poštovanja struci koja se bavi kvalitetom 14. novembra 2019. pomažete usmjerenje pažnje na fantastičan rad koji obavljate tokom cijele godine i naglašavate pozitivan uticaj kvaliteta na organizacije.

Svjetski dan kvaliteta obilježava se svake godine drugog četvrtka u novembru.

Slogani prošlih događaja:

- 8. novembar 2018. godine:

Kvalitet: pitanje povjerenja

- 9. novembar 2017. godine:

Slavimo svakodnevno vođstvo

- 10. novembar 2016. godine:

Učinimo operativno upravljanje bitnim

Kako ćete vi proslaviti Svjetski dan kvaliteta 2019?

Proslava vijeka kvaliteta otvara neograničene mogućnosti u pogledu analize značaja vašeg rada i naše profesije. Na šta god da usmjerite svoju pažnju, voljeli bismo čuti više o vašim planovima za zajedničko angažovanje sa vašim kolegama na Svjetski dan kvaliteta.

Uključite se u digitalnu priču korišćenjem oznake #WQD19 na Twitteru, LinkedInu ili Facebooku.

Datumi budućih događaja:

- 12. novembar 2020.

- 11. novembar 2021.

- 10. novembar 2022.

EPCG USPJEŠNO PROŠLA
SERTIFIKACIONU PROVJERU

U susret Svjetskom danu kvaliteta, koji se ove godine obilježava 14. novembra, pod sloganom: “100 godina kvaliteta”, EPCG je ostvarila veliki kompanijski cilj uspješno realizujući prvu sertifikacionu provjeru po zahtjevima tri standarda.

Sertifikaciona provjera uspješno je realizovana u periodu od 05. do 07. novembra ove godine. Na osnovu sprovedene provjere sertifikaciono tijelo SGS Beograd, preporučilo je sertifikacijom komisiji SGS grupe, sa sjedištem u Ženevi, da se našoj kompaniji izdaju sertifikati za standarde: ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 i ISO 45001:2018.

Tim SGS provjeravača sproveo je veoma zahtjevnju provjeru procesa uspostavljenih u EPCG, metodama intervjua, zapažanja aktivnosti i pregledom dokumenata i zapisa i zaključio da organizacija ima uspostavljen i održavan integrisan sistem menadžmenta u skladu sa zahtjevima tri navedena standarda. Ponosni na ostvarene rezultate dočekali smo ovogodišnji Svjetski dan kvaliteta, koji se svake godine obilježava drugog četvrtka u novembru.

AKTUELNOSTI

REKONSTRUKCIJA REGISTRA OSNOVNIH SREDSTAVA U EPCG

ODGOVORNOST PREMA IMOVINI KOMPANIJ

Tatjana Knežević Perišić

Marija Janjušević

Tim od 32 zaposlenih uspješno je odradio veliki posao: barkodizaciju pokretne imovine EPCG, od oko 12000 sredstava, gdje je vršeno direktno obilježavanje i drugi dio-katalogizaciju nepokretne imovine i ključnih osnovnih sredstava. Na ovaj način prenešena je jedna značajna poruka svima, poruka da nam je stalo, kaže rukovoditeljka Tima Marija Janjušević, dodajući da to, u stvari znači, odgovorno ponašanje prema imovini kompanije, koja nam je povjerena na upravljanje

EPCG je kompanija sa izraženom vriednošću osnovnih sredstava, što bi ekonomski bilo rečeno-kompanija intezivna osnovnim sredstvima, kaže gđa Janjušević uvodeći nas u priču o značajnom poslu rekonstrukcije registra osnovnih sredstava EPCG.

- Zadaci, koji su nam povjereni od strane najvišeg menadžmenta u toku 2018.godine, vezani za rekonstrukciju registra osnovnih sredstava, završeni su uspješno i vidljivi su, ali ispod površine je veoma dobra osnova, sazidana od predanog, posvećenog rada i

adekvatne podrške, ističe Marija. Po njenom mišljenju, dobro planiranje i priprema izvršenja, odigralo je ključnu ulogu:

- To je, svakako, neophodan početak svake aktivnosti, a obuhvatao je vizualizaciju ostvarenja cilja i određivanje resursa, kako materijalnih tako i ljudskih. Nakon pripremne faze, formiran je tim, koji su činili 32 zaposlena u EPCG:

- Odlukom Izvršnog direktora, imenovani smo na zadacima rekonstrukcije registra osnovnih sredstava, a neo-

phodnu podršku činili su i mladi ljudi sa pripravničkog programa, koji su pokazali veliku zainteresovanost i vidjeli u ovome šansu za proširivanjem svog znanja. Kao što svi mogu primjetiti, izvršena je barkodizacija pokretne imovine EPCG, oko 12000 sredstava, gdje je vršeno direktno obilježavanje i drugi dio koji je predstavljao katalogizaciju nepokretne imovine i ključnih osnovnih sredstava. Na ovaj način prenešena je jedna značajna poruka svima, poruka da nam je stalo. Stalo je svakom zaposlenom do kompanije u kojoj radi, što svakog dana pokazujemo kroz, između ostalog, odgovorno ponašanje prema imovini koja nam je povjerena na upravljanje, kategorična je Janjušević.

Ističe da su im podršku u cijelom procesu pružili i eksterni saradnici iz KPMG-a iz Beograda i Montex elektronike iz Podgorice. Ipak, Janjušević koristi priliku da istakne svakog člana ekipe:

- Barkodizacija pokretne neenergetske imovine bila je povjerena izuzetnim administrativnim radnicima, Nataši, Bojani, Vladimiru, Đoku, Slavku, Tanji, Olgi, Svetlani, Ivanu, Darki, Radisavu i Milanu, koji su pod Natašinom koordinacijom odradili lavo-vski dio posla, a koji se sastojao od obilaska, prepoznavanja, uparivanja i obilježavanja sredstava i lokacija.

- Na čelu sa izuzetnim kolegom Radojicom, Direkcija za pravne poslove, uz svesrdnu podršku zaposlenih u FC Proizvodnji, Marka, Duška i Vladimira, odradila je unifikaciju i adekvatno tehničko opisivanje sve nepokretne imovine u registru EPCG.

- Ključnom opremom i alatom po elektranama bavili su se naši vrsni inženjeri HE Perućica Radovan, Radosav, Marko, Milanka i Pavle, zatim HE Piva Svetlana, Željko, Milinko, Danilo i Željko i TE Pljevlja Duško, Vukoman, Dragan, Željko i Ljubiša, koji su ima-

AKTUELNOSTI

li za cilj prepoznavanje, uparivanje, rasčlanjivanje, odnosno objedivanje osnovnih sredstava u registru na adekvatnom nivou i davanje preciznih tehničkih opisa i kategorizacije koji čine srce registra osnovnih sredstava, a čijim će se budućim dobrim upravljanjem isti držati na dobrom nivou sveobuhvatnosti, preciznosti i transparentnosti.

„Zainteresovan, posvećen i odgovoran pojedinac kao dio tima, obezbjeđuje sinergijski efekat za kompaniju, a od dobra naše kompanije, pojedincima i zajednici može biti samo bolje.“

- Cijeli proces je bio praćen izuzetnom podrškom Direkcije za informaciono- komunikacione tehnologije i njenog predstavnika Jovana, koji je svojim dugogodišnjim iskustvom u ovoj oblasti, bio oslonac i spona da se stvarno stanje nadje u našem poslovnom informacionom sistemu.

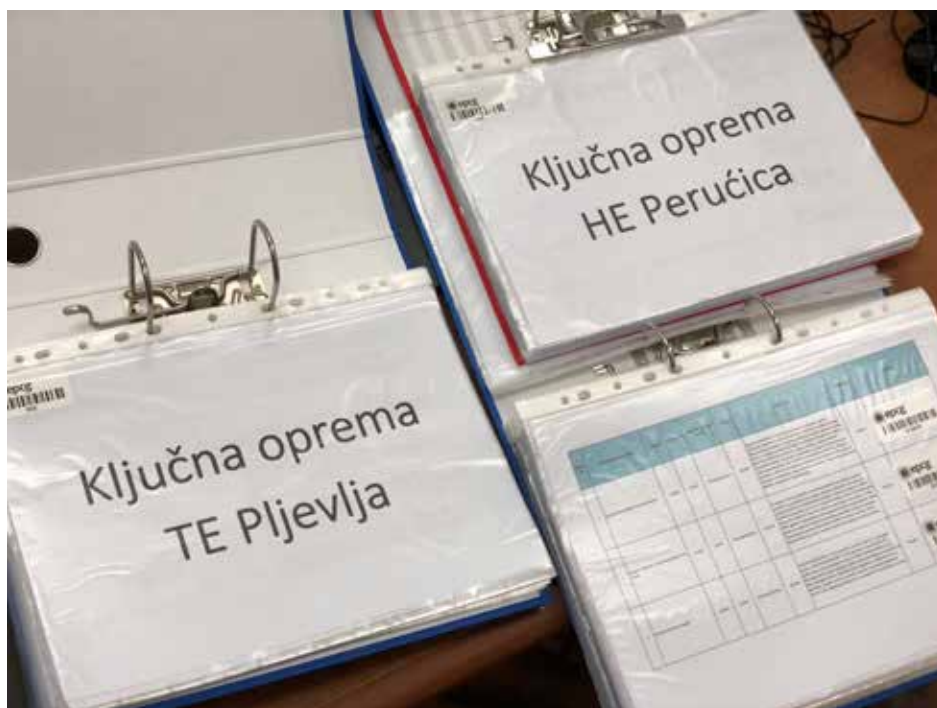
- Odrađen je i računovodstveni dio šemiranja kategorija, kao i ostali dio projekta finalnog uklapanja u finansijske izvještaje sa računovodstvene strane, praćen od strane kolega Vojke i Danila.

- Kontrolni mehanizmi Direkcije za plan, kontrolu i izvještavanje sprovedeni od strane kolegice Bojane i ovog puta dali su svoj neprocjenjiv doprinos kako tokom procesa, tako i u finalnim usklađivanjima i obuci mladih novih kolega. Kontrole koje se rade i koje su rađene uvijek i sa samo jednim ciljem, usklađivanja i obezbjeđivanja veće upotrebne moći svakog izvještaja koji se kreira u EPCG. Mlade kolege Jelena i Zoran dali su svoj nesebičan doprinos u domenu katalogizacije umjetničkih djela i ključne opreme za kompletnu EPCG. Iskoristili su šansu da se kroz praćenje izvršavanja svakog zadatka u ovom procesu, tokom 2018. adekvatno obuču, a zatim sve svoje stečeno znanje primjene u post fazi tokom 2019. Njihova ključna uloga je u održavanju stepena ažuriranosti kreiranog registra na zavidnom nivou, kroz procese kontrole knjiženja, otvaranja projekata, aktivacije osnovnih sredstava, ažuriranja tehničkih opisa, rashodovanja i barkodizacije, a sve u bliskoj saradnji sa tehničkim licima i krajnjim korisnicima kojima su osnovna sredstva i inventar povjereni na upravljanje, kaže Marija Janjušević, koja je bila na čelu Timu:

- Meni personalno, bila je izuzetna čast da budem na čelu ovog tima i ovom prilikom želim da se zahvalim kako svima, na izuzetnoj saradnji i iskazanom poštovanju, tako i najvišem rukovodstvu, koje mi je, sa punim povjerenjem, dodijelilo ovu ulogu, ističe Marija, dodajući da je posebno raduje činjenica da je znanje iz ove oblasti u kompaniji unaprijeđeno i ostalo tu da se u narednom periodu nadograđuje i čini ovaj segment poslovanja boljim iz dana u dan.

- Tim i timski rad u EPCG je moguć i daje najbolje rezultate. Zainteresovan, posvećen i odgovoran pojedinac kao dio tima, obezbjeđuje sinergijski efekat za kompaniju, a od dobra naše kompanije nama pojedincima i zajednici može biti samo bolje. Malim koracima činimo velike boljitke. U susret novim zadacima ostajmo otvoreni za dobro i cijenimo ga, zaključuje **Marija Janjušević**, izvršni rukovodilac Direkcije za plan, kontrolu i izvještavanje, za naš list.

POSVEĆENI KAPITALNIM ULAGANJIMA U MREŽU

www.cedis.me

Crnogorski elektrodistributivni sistem (CEDIS) je i u trećoj godini poslovanja posebnu pažnju posvetio pripremi i početku realizacije kapitalnih investicija u primarnu mrežu, kazali su Dnevnim novinama u toj kompaniji. Rukovodilac Direkcije za razvoj, pristup mreži i ICT Dragoslav Damjanović naveo je da su među najznačajnijim ulaganjima izgradnja trafostanica 35/10 kilovolti (kV) Duklo u Nikšiću i Velje brdo u Podgorici. Među važnim projektima je i izgradnja postrojenja od deset kilovolti u trafostanici 110/10kV 2x31,5MVA Kličevo-Nikšić, izgradnja kablovskih 35 kilovolti vodova od trafostanice 110/35kV Podi do trafostanice 35/10kV Kumbor i trafostanice 35/10kV Baošići u Herceg Novom, kao i rekonstrukcija trafostanice 35/10kV Kumbor.

- Navedene investicije su u završnoj fazi priprema i ubrzo se očekuje početak realizacije - rekao je Damjanović, dodajući da je u fazi pripreme i izgradnja trafostanice 35/10kV Grbalj 2 i njeno uklapanje u 35 kilovoltnu mrežu.

REKONSTRUKCIJE

Za CEDIS je važna i rekonstrukcija postrojenja od deset kilovolti u trafostanici 35/10kV Centar kao i izgradnja kablovske mreže od deset kilovolti iz

trafostanice 35/10kV Velika plaža 2.

- Počelo je dosta bitnih projekata. U toku je postupak javne nabavke za zamjenu transformatora 35 kilovolti u trafostanicama 35/10 kV Vilusi u Nikšiću, Ptič u Podgorici, Ostros u Baru, Medanovići i Nedakusi u Bijelom Polju. Počeli su projekti zamjene transformatora 35 kilovolti u trafostanici 400/220/110/35 kV Ribarevina u Bijelom Polju i TS 220/110/35 kV Mojkovac' u Mojkovcu, kao i u trafostanicama 35/10 kV Čokrlje u Bijelom Polju, Topla u Herceg Novom, Veliki Pijesak u Baru, Virpazar u Baru, Berane 2 u Beranama, Andrijevića, Podgor na Cetinju i Kosanica u Pljevljima - precizirao je Damjanović.

One je podsjetio i da je ove godine počeo projekat revitalizacije srednjenaponske i niskonaponske mreže, čijom realizacijom se očekuje značajno poboljšanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom.

- U toku prva tri kvartala ove godine, u razvoj i izgradnju ukupno je investirano 11.512.801 eura - kazao je Damjanović.

U CEDIS-u tvrde da će rezultati revitalizacije biti vidljivi odmah nakon završetka radova na svakom dalekovodu.

- To znači da će korisnici osjetiti ben-

efite u smislu značajno manjeg broja ispada što ujedno znači i poboljšanje kvaliteta snabdijevanja - naglasili su u kompaniji.

PROBLEMI

CEDIS se, kako su istakli u kompaniji, svakodnevno suočava sa problemima koji usporavaju realizaciju investicija u planiranim vremenskim okvirima.

- Odnose se na podzakonsku regulativu koju donosi Agencija, prostorno-planska dokumenta, imovinsko-pravnih odnosa i procedure javnih nabavki. Ipak, CEDIS nastoji da u procesu planiranja izgradnje novih i rekonstrukcije postojećih djelova distributivnog sistema, ostvari svakodnevnu komunikaciju kako sa korisnicima, tako i sa predstavnicima lokalnih samouprava i nadležnih ministarstava kako bi mogli na vrijeme stvoriti planske i regulatorne preduslove za realizaciju investicija - ukazali su u kompaniji.

Predstavnici CEDIS-a ističu i da su spremni da kroz buduće investiranje u revitalizaciju, rekonstrukciju i modernizaciju postojećih kao i izgradnju novih elektroenergetskih objekata u svim crnogorskim opštinama, elektrodistributivni sistem dovedu do nivoa koji će korisnicima obezbijediti kvalitetno i sigurno napajanje električnom energijom.

Neophodan preduslov privrednog razvoja jedne kompanije jesu investicije. Svako preduzeće mora investirati, jer je to jedini način kojim ono može obezbijediti rast i razvoj. Do ostvarivanja ciljeva razvoja dolazi se pravilno odabranom i usmjerenom investicionom politikom. Prioritetni zadaci CEDIS-a usmjereni su na obezbjeđivanje pouzdanog i stabilnog napajanja električnom energijom 400.000 korisnika elektrodistributivnog sistema u Crnoj Gori. Zbog toga se u CEDIS-u posebna važnost poklanja planiranju i realizaciji investicionih projekata.

RUDNIK UGLJA PLJEVLJA

REZULTATI PROIZVODNJE BOLJI NEGÓ LANI

RUDNIK UGLJA U PLUSU 6,82 MILIONA

Miodrag Vuković

Pljevaljski Rudnik uglja, u vlasništvu Elektroprivrede Crne Gore, od januara do kraja septembra ove godine ostvario je dobit u iznosu od 6,82 miliona eura. To je za oko 37,5 odsto bolji rezultat u odnosu na uporedni period prošle godine, kada je dobit iznosila 4,96 miliona eura.

Podaci iz bilansa uspjeha Rudnika uglja pokazuju da su poslovni prihodi, između dva uporedna perioda, porasli sa 29,86 miliona na 30,57 miliona eura. Rashodi su smanjeni sa 24,2 miliona na 23,18 miliona eura.

Rudnik uglja u Pljevljima od početka godine bilježi bolje rezultate u odnosu na godinu ranije. Direktor Slavoljub Popadić kaže da će naredne godine zbog ekološke rekonstrukcije prvog bloka Termoelektrane Pljevlja doći do zastoja u isporuci uglja ali da to neće negativno uticati na poslovanje Rudnika.

- Rudnik uglja ostavlja zacrtane planove. Ugalj se na vrijeme isporučuje Termoelektrani, ali i svim ostalim dobavljačima. Prodaja je veća nego lani - kazao je Popadić.

Ističući da su rezultati proizvodnje bolji nego u prethodnoj godini za nekih tri odsto, tako da je na kraju septembra postignuto milion 120.000

tona uglja pošto je za nekih tri odsto više nego u prethodnoj godini.

- Ta raspodjela od tri odsto je ostala i prema TE i prema širokoj potrošnji. Posebno ističem trend rasta prodaje na tržištu široke potrošnje koji je u ovih prvih devet mjeseci zabilježio taj trend od tri odsto. Najviše uglja, standardno, isporučuje se Termoelektrani. Rezultati koji su ostvareni od početka godine pokazatelj su da Rudnik uglja stabilno posluje. Za očekivati je da će dobit nakraju trećeg kvartala biti negdje oko šest miliona što je za oko 20 odsto bolje nego u prethodnoj godini - pojašnjava Popadić.

Navodeći da će u prvoj polovini naredne godine početi ekološka re-

konstrukcija prvog bloka Termoelektrane Pljevlja.

Procjene su, kaže Popadić, da velikih zastoja u isporuci uglja neće biti.

- Mi se nadamo da će ti zastoji biti na nivou projektovanih, nekih tri mjeseca na nivou godine. Bilo je nekih procjena da će u drugoj godini ekološke rekonstrukcije ti zahtjevi biti nešto duži. Mi smo zajedno sa Elektroprivredom razradili model finansiranja i funkcionisanja Rudnika u periodu ekološke rekonstrukcije prvog bloka TE Pljevlja, tako da rudnik neće biti u problemima - rekao je on.

Popadić dodaje i da preduzeće na čijem je čelu redovno izmiruje obaveze po osnovu reprograma poreskog duga. On je sada ispod pet miliona eura, a redovno se plaćaju i tekuće obaveze.

- Bez problema vraćamo taj dug i on je značajno smanjen i biće isplaćen dinamikom koja je predviđena, a ukoliko bude zahtjeva od države mi ćemo to isplatiti i u kraćem roku ali smatramo da je zajednički interes da rudnik dobro posluje i da se taj dio sredstava koji bi pošao u reprogram uloži u nabavku nove mehanizacije jer se time smanjuju troškovi, povećavaju prihodi i na kraju se povećava i PDV koji rudnik isplaćuje na kraju godine - zaključio je Popadić.

- Besplatna kontrola vida
- Akcijske cijene i kupovina na rate
- Veliki izbor dioptrijskih i sunčanih naočara najpoznatijih svjetskih brendova
- Sve vrste dioptrijskih sočiva vrhunskog kvaliteta
- Sve vrste kontaktnih sočiva
- Sunčane naočare sa dioprijom
- Kompletna usluga odmah, uz najsavremenije uređaje
- Stručno osoblje i profesionalni savjeti pri kupovini
- Garancija i sertifikat na sve proizvode
- Savršen odnos cijene i kvaliteta

OPEN YOUR HEART
#ITTAKESCOURAGE

Ray-Ban

GENUINE SINCE 1937

CLUBROUND
A NEW STYLE HAS TAKEN SHAPE

 **OPTIKA
OPTOTIM**

prepustite nama brigu o vašim očima!

Podgorica

The Capital Plaza
+382 20 671 106
tcp@optotim.me

Zgrada Maksim
+382 20 228 336
podgorica@optotim.me

Budva

SC TQ Plaza
+382 78 11 99 22
optikabudva@optotim.me

Kotor

SC Kamelija
+382 32 520 433
kotor@optotim.me

Bar

Centar Nova
poslovna zgrada
+382 30 308 061
bar@optotim.me

www.optotim.me

CRNA GORA

BEZ PROMJENE CIJENE STRUJE NAREDNE GODINE

Ministarka ekonomije, Dragica Sekulić, gostujući u emisiji „Živa istina“ TVCG, istakla je da nakon 15. decembra električna energija neće poskupiti.

“Ne očekujemo u sljedećoj godini promjenu cijene struje. Vjerujemo da će ona ostati na stabilnom nivou kao i u ovoj godini”, kazala je ministarka ekonomije.

MILION I PO EURA ZA SUBVENCIONIRANJE RAČUNA ZA STRUJU

U okviru programa subvencioniranja računa za električnu energiju, za jul, avgust i septembar biće obezbijeđen 675.687,91 euro, a do kraja godine

biće potrebno još oko 800.000 eura, što ukupno iznosi gotovo million i po eura za potrebe realizacije ovog programa.

To je navedeno u informaciji o realizaciji programa subvencioniranja računa za električnu energiju, nedavno usvojenoj na 141. sjednici Vlade Crne Gore, kojom je predsjedavao premijer Duško Marković.

PROFIT CGES-A SKORO TRI MILIONA EURA

Crnogorski elektroprenosni sistem CGES završio je prvih devet mjeseci ove godine profitom od 2,78 miliona eura, što je jedan i po put manje nego na kraju prošle godine.

Kako pokazuje izvještaj o poslovanju, koji je juče objavljen na internet stranici Montenegroberze, poslovni prihodi kompanije su na kraju septembra

dostigli 29,66 miliona eura i bili 17,7 odsto veći nego u uporednom periodu. Takođe, ukupni prihodi dostigli su 30,99 miliona eura.

Istovremeno, ukupni rashodi bili su 27,93 miliona eura, dok su poslovni rashodi porasli su 23,3 odsto u odnosu na kraj prošle godine - 26,96 miliona eura. Od tog iznosa, na troškove amortizacije i rezervisanja odnosilo se 6,41 milion, a na zarade, naknade i druge lične rashode 4,75 miliona eura. Ukupna aktiva CGES-a umanjena je dva

odsto, na 264,14 miliona eura.

Dugoročna rezervisanja i obaveze iznosile su na kraju septembra iznosile 63,19 miliona, kratkoročne 25,28 miliona, a odložene poreske obaveze skoro 1,3 miliona eura.

Neraspoređena dobit kompanije bila je 19,42 miliona eura.

Država je vlasnik 55 odsto akcija CGES-a, italijanska Terna posjeduje oko 22,09 odsto dionica, a preduzeće Elektromreža Srbije posjeduje 10,01 odsto udjela. R.E.

RAE PREDLOŽILA DOZVOLJENE PRIHODE

Regulatorna agencija za energetiku RAE predložila je energetskim subjektima regulatorno dozvoljene prihode i cijene za korištenje prenosnog i distributivnog sistema električne energije za period od naredne do 2022 godine, koji su niži od prvobitno zahtijevanih. RAE je analizirala obimnu dokumentaciju koju su joj početkom septembra dostavili Crnogorski elektroprenosni (CGES) i Elektrodistributivni sistem (CEDIS),

kao i Crnogorski operator tržišta električne energije (COTEE), nakon čega im je odredila regulatorno dozvoljene prihode i pozvala sve zainteresovane da do ponedjeljka dostave primjedbe i mišljenja. Regulator je CGES-u za narednu godinu odobrio prihod koji se transponuje u tarife od 265 miliona, za 2021. godinu 2927, a za 2022 godinu 3155 miliona eura. CGES je prethodno tražio za narednu godinu 3131 milion, 3252 miliona za 2021, a 3291 milion za 2022. godinu. CEDIS je zahtijevao 8456 miliona eura za narednu, 87,87 miliona za 2021. i 9225 miliona za 2022. godinu, RAE je odobrila 80,84

miliona, 82,13 miliona i 83,43 miliona eura. COTEE je tražio za narednu i 2021. godinu 758,55 hiljada, odnosno 788,11 hiljada eura, a odobreno je 705,92 hiljade i 742,48 hiljada eura. Sjednica Odbora RAE na kojoj će biti donijete konačne odluke o regulatorno dozvoljenom prihodu, cijenama i naknadama, trebalo bi da se održi krajem mjeseca. Elektroprivreda, koja je za sada jedini aktivni snabdjevač, dužna je da do 15. decembra objavi cijene energije koje će se primjenjivati od 1. januara.

REGION

ZA MODERNIZACIJU HE ČAPLJINA 15 MILIONA EURA

Savjet ministara BiH prihvatilo je inicijativu Ministarstva financija i trezora za pregovore oko zaključivanja sporazuma o zajmu i projektu između njemačke

razvojne banke KfW te Bosne i Hercegovine, FBiH i Elektroprivrede HZ Herceg-Bosne Mostar (EP HZHB) u iznosu od 15 miliona eura, a za rehabilitaciju i modernizaciju Pumpno-akumulacijske hidroelektrane Čapljina. Cilj je produljenje životnog vijeka HE, odnosno zamjena dotrajale opreme i modernizacija postrojenja starog 40 godina.

(energetika-net.com)

POČINJU PRIPREMNI RADOVI ZA IZGRADNJU TE TUZLA 7

Počeli su pripremni radovi za izgradnju termoelektralnog Bloka 7 u TE Tuzla, snage 450 MW. Investicija vrijedna 722,35 mil. eura trebala bi da dovede do prestanka rada postojećih blokova 3, 4 i 5, a na bloku 6 napraviće se postrojenje za odsumporavanje. To je trenut-

no najveća investicija u susjednoj državi. Pripremni radovi bi trebali trajati 12 mjeseci, nakon čega će kineski investitor, China Gezhouba Group, početi sa izgradnjom samog Bloka. Elektroprivreda je uplatila garanciju i proviziju Vladi Federacije BiH u iznosu 48 miliona KM i na taj način će biti postignuta potpuna efektivnost svih potpisanih ugovora između bosanskohercegovačkog i kineskog investitora.

(energetika-net.com)

20 GODINA PROIZVODNJE GASA NA JADRANU

Na proizvodnoj platformi IVANA A, udaljenoj 36 kilometara od najbližeg kopna, INA je obilježila 20 godina kontinuirane proizvodnje prirodnog gasa u Jadranu. Iz sjevernog Jadrana je eksploatisano više od 21 milijarde m³ gasa.

INA je najveća kompanija u Republici Hrvatskoj i ova plinska polja su važna za njeno poslovanje, kao i za cjelokupni energetske sistem Republike Hrvatske. U narednom razdoblju kompanija planira projekte kojima će produžiti životni vijek ovih polja

(energetika-net.com)

U BUGARSKOJ POČELA IZGRADNJA GASOVODA PREMA SRBIJI

Ministar rudarstva i energetike u Vladi Srbije Aleksandar Antić obišao je sa predsjednikom bugarske vlade Boriskom Borisovim i tamošnjom ministarkom energetike Temenuškom Petkovom početak radova na gasovodu prema Srbiji, tj. do bugarsko-srpske granice. Antić je rekao kako je ovo izuzetno značajan dan za izgradnju Turskog toka, dodajući da će bugarska strana završiti projekt koji je nužan za opskrbu Srbije gasom. Prema očekivanjima, isporuka gasa prema Srbiji počinje iduće godine

(energetika-net.com)

DRUŠTVO

DOBROVOLJNI DAVAOCI KRVI EPCG OBILJEŽILI DAN TE „PLJEVLJA“

TRADICIONALAN DOPRINOS HUMANISTA

Mitar Vučković

Uspjehu akcije posebno doprinio jedan broj mladih kolega koji su prvi put dobrovoljno donirali krv

Tradicija je da članovi Kluba dobrovoljnih davalaca krvi Elektroprivrede Crne Gore humanošću obilježavaju 21. oktobar - Dan TE „Pljevlja“. Ove godine odazvalo se 18 davalaca, a prikupljeno je 14 jedinica krvi. Uspjehu akcije posebno je doprinijelo nekoliko mladih kolega koji su prvi put

dobrovoljno donirali životnu tečnost. Podružnica našeg Kluba dobrovoljnih davalaca krvi u Termoelektrani broji pedesetak članova, koji humanost, nesebičnost i ljubav prema čovjeku, osim na akcijama, potvrđuju gotovo svakodnevno, odazivajući se na hitne pozive za pomoć iz Odjeljenja

za transfuziju krvi u gradu podno Golubinja.

Akcija dobrovoljnog davanja krvi u Pljevljima, inače jedna je od pet koje godišnje organizuje Klub dobrovoljnih davalaca krvi doprinoseći na taj način obilježavanju važnih datuma u Kompaniji. U Plužinama dobrovoljni davaoci okupe se krajem marta. U Nikšiću tradicionalne akcije organizuju se u maju, krajem avgusta i sredinom decembra, a važan doprinos afirmaciji i popularizaciji dobrovoljnog davalatstva krvi Klub Elektroprivrede Crne Gore daje kroz saradnju sa Klubom „Studenti Nikšića“ te Opštinskim organizacijama Crvenog krsta u Nikšiću, Pljevljima i Plužinama, kao i kroz pomoć i podršku i Kluba i EPCG Zavodu za transfuziju krvi Crne Gore. Ovogodišnja završna akcija dobrovoljnih davalaca krvi EPCG najavljena je za sredinu decembra u Nikšiću.

DRUŠTVO

PROMOCIJA KNJIGE "MARIJA I SLAVUJ-PUTOVANJE PO MJESEČINI"

MAGIČNA PRIČA KOJA SLAVI ŽIVOT

Tatjana Knežević Perišić

U organizaciji JU Narodna biblioteka „Njegoš“ Nikšić i Fondacije Marija Kotri u Gradskoj kući je predstavljena knjiga „Marija i slavu-j-putovanje po mjeseci“, autorke **Angele J. Ke-cojević**. Knjiga je napisana na engleskom i crnogorskom jeziku, a na kraju knjige nalazi se tekst posvećen Mariji, djevojčici koja nekoliko godina okuplja mladost grada i kojoj u čast i sjećanje, nastaju najljepši stihovi i najljepše dječije price. Za dijete kojeg više nema ali i za djecu koja su tu, oko nas, i kojima se prenosi poruka. O mladosti, igri, ljubavi, o životu, o čarima djetinjstva, o snovima....o onome što imaju i što moraju njegovati i čuvati.

- Knjiga je kreirana sa željom da se stvori magična priča koja će reflektovati ljepotu, snove i inspiraciju koju je Marija predstavljala - kazao je **Đorđije Kotri**, predsjednik Upravnog odbora Fondacije.

Knjiga je jedinstvena jer se teško žanrovski može odrediti, prepuna je simbolike, a primjetna je njena edukativna, empirijska i estetička forma, smatra **Tamara Janjušević**, profesorica italijanskog jezika.

Magistar književnosti, **Ana Pejović**,

U rukopisu ove knjige ne postoji ni jedan motiv s negativnim značenjem, a riječ 'smrt' i svi njeni oblici, jednostavno nijesu našli tu mjesto. Koliko god bila teška priča jedne prekinute mladosti, fascinira odziv djece na svakoj promociji knjige, njihova mašta, koja u pjesmama i sastavima konkursa "Mariji s ljubavlju", šokira dubinom napisanih riječi i poruka, emotivnošću, toplinom, ljubavlju i tugom-svih emocija koje je jedna 11-godišnja djevojčica izazvala i izaziva kod djece i odraslih

kazala je da se u „naizmjeničnom smjenjivanju realnog i fantastičnog, maštom oblikovanog diskursa, pojavljuju tri fabularne linije sa svojim protagonistima: Marija i njeni roditelji, brat Matija, baka i djed po majci i ocu, njene drugarice Anja i Milica i sam slavu-j-Marijin nerazvojni pratilac. U rukopisu ove knjige ne postoji ni jedan motiv s negativnim značenjem, a riječ 'smrt' i svi njeni "morfološko-sintaksički oblici" jednostavno nijesu našli mjesto. I zaista je tako. Koliko god bila teška priča jedne prekinute mladosti, fascinira odziv djece na svakoj promociji knjige, njihova mašta, koja u pjesmama i sastavima konkursa "Mariji s ljubavlju", šokira dubinom napisanih riječi i poruka, emotivnošću, toplinom, ljubavlju i tugom-svih emocija koje je jedna 11-godišnja djevojčica izazvala i izaziva kod mlađih ili starijih drugara, Njih devetoro, **Vladana Lalatović**, **Maja Čipranić**, **Nađa Knežević**, **Anđela Dulović**, **Pavle Delibašić**, **Sara Perišić**, **Lara Spasojević**, **Andrija Roganović** i

Mirko Dulović, inače pobjednika literalnog konkursa u tri godine, čitali su svoje radove i ponovo donijeli magiju osjećanja kod prisutnih. Gosti na promociji su bili učenici JU OŠ "Janko Mićunović" i JU OŠ "Ivan Vušović" sa svojim mentorima.

Podsjetimo, Fondacija "Marija Kotri" osnovana je u maju 2017. godine, sa željom da sačuva uspomenu na Mariju Kotri, djevojčicu koja je tragično stradala u željezničkoj nesreći, u blizini željezničke stanice u Nikšiću. Fondacija, zajedno sa školama i drugim institucijama, kroz humanitarni rad, promociju darovite djece, organizaciju edukativnih i kreativnih radionica, objavljivanjem knjiga i drugih publikacija za djecu, radi na promociji dječijeg stvaralaštva i kreativnosti, te stvaranju uslova za veću bezbjednost djece u saobraćaju. Marijina majka, **Svetlana**, specijalista za planiranje i izvještavanje u Sektoru za kontrolu projekata, planiranje i izvještavanje u FC Proizvodnja, dugogodišnji je radnik naše kompanije.

PUTOPISNA REPORTAŽA

RAZEM (I DIO)

OD KOPLIKA DO RAZEMA

Tekst i fotografije: Andrija Kasom

Kolpik - autentičan gradić

Ponekad, kada krećem na kratka putovanja, dese mi se čudne stvari u glavi. Iz kuće krenem ka jednoj destinaciji, a završim na sasvim drugoj. Zbog čega je tako, nikako sebi da to objasnim. Prvog oktobarskog vikenda, uputio sam se ka Biogradskom jezeru, završio u Regionalnom parku prirode Razemu, u Albaniji. Nijednog trenutka zbog toga nijesam zažalio, upoznao sam park koji neverovatno podsjeća na Lovćen, Ivanova korita... Pitao sam se: Da li je ovo moguće? Razem se nalazi na 900 metara nadmorske visine, okružen je planinskim vijencem Velečik i predstavlja albanske Alpe, koje su posjećene tokom cijele godine. Ovo je turistička destinacija sa ljekovitim dejstvima za različite bolesti, koja će u danima koji dolaze postati turistička destinacija kojoj će hrliti turisti iz cijelog svijeta.

Na vikend putovanja, krenem u ranim jutarnjim satima, cijeli vikend želim imati na raspolaganju, vremena mi je uvijek malo. Dolaskom do trećeg kružnog toka od graničnog prelaza Božaj, odlučio sam da skrenem ka centru Koplika. Želio sam ga posjetiti, do sada u njemu nijesam svraćao, a i bili su rani jutarnji sati, valjalo je popiti kafu. Koplik (poznat i kao Koplik i Poshtëm) je grad i bivša opština na sjeverozapadnom dijelu Albanije, smješten sjeverno od Skadra, danas

je međunarodna »slobodna ekonomska zona«.

Centar lijepo sređen, dobija oblike lijepe urbane sredine. Kafići sa terasama na sve strane, prvi jutarnji posjetioci su već zauzeli svoja mjesta, ispijaju se prve jutarnje kafe. Na jednoj terasi sam im se i ja pridružio. Sa ruksakom na leđima, fotoaparatom u ruci, privukao sam im pažnju, imao sam utisak da me »skeniraju« od glave do pete. Lokalno stanovništvo, nije naviknuto na turiste, bar ne u ra-

nim jutarnjim satima. To sam mogao i sam zaključiti, malo ko od njih je znao engleski jezik, sve dok nijesam ušao u banku radi promjene novčanica. Dobijanjem informacija da u ovom mjestu i nema nekih posebnih mjesta koja treba posjetiti, i pored toga obišao sam centar i uzduž i poprijeko. U jednoj glavnoj ulici sve je skoncentrisano, kafići, poslastičarnice, pekare, prodavnice, radionice starih zanata... Valjalo je i ovo vidjeti, osjetiti na kratko život lokalnog stanovništva.

Koplik je izvanredno mjesto za planinare, polazna tačka je za sve koji žele da istraže književno poznatu Malëria e Madhe, koje je postalo poznato zahvaljujući antropologinji Edith Durham i njenoj knjizi »High Albania (Visoka Albanija)«. Ovo područje su obišli i Lord Byron, Margaret Hasluck kao i mnogi drugi. Cijelo ovo područje pruža velike izazove planinarima koji žele osvajanja planinskih vrhova, uživanje u netaknutoj prirodi. A, priroda je neverovatno lijepa, u to sam se kasnije uvjerio, kada sam krenuo ka Regionalnom parku prirode Razemu. Čini mi se, na svakoj krivini sam stajao, hvatao kadrove koji su mi privlačili pažnju. Od Koplika, Regionalni park prirode Razem udaljen je oko 25 kilometara, Nacionalni park Theth nekih 40 kilometara.

U gradiću sam ostao oko dva sata, sve što se imalo vidjeti, vidio sam. Propustio sam odlazak na obalu Skadarskog jezera, bio sam uvjeren da je ista kao u svim mjestima blizu njegove obale, jer želja da što prije krenem ka planinskom dijelu bila je jača od svega.

Vratio sam se do kružnog toka na kojem se nalazilo i skretanje za Razem. Avantura je mogla da počne. Od skretanja počinje uzak put, da bi se mimoišli sa vozilima iz suprotnog smjera sa dva točka se mora preći na makadam, a talasasti put daje vam utisak da »skaćete« po njemu

PUTOPISNA REPORTAŽA

rom ići. Poslije deset-petnaest minuta, naišao je mini bus, zaustavio sam ga. Vozač je bio stariji čovjek i ništa me nije razumio, obratio sam mu se na engleskom jeziku. U trenutku, kada sam spomenuo Razem, gestikulirajući rukama, ukazao mi je da ga pratim. Nastavio sam vožnju iza njega. Prolazeći meni neznanim predjelima, rado sam se htio zaustavljati radi novih viđenih kadrova, morao sam ih propustiti, morao sam ga slijediti.

Dolaskom do dijela puta koji direktno vodi ka Razemu, na prvom proširenju je stao, rukom mi pokazao da ga mimoidem i nastavim samo pravo, bili smo na dijelu puta koji direktno vodi do Razema. Po ko zna koji puta sam u Albaniji doživio ovakvu ljubaznost i predusretljivost ovog naroda.

Ovaj dio puta je nov, prolazi kroz živopisne predjele, zastajao sam, nije mi se žurilo. Nevjerojatno je koliko me je cijela dionica ovog puta podsjećala na put od Cetinja do Lovćena. Najviše mi se dojmilo jedno malo selo kroz koje sam prošao, većinom sa starim autentičnim kućama, dok kada se popnete na višoj visini, selo vam se ukaže ko na dlanu, primijete se nove kuće, koje »odskaku« od starih, pojava slična našim današnjim selima. Svi bježe od tradicije, a grade velelepne objekte. Nikada mi to neće biti jasno!

ako malo više dodate gas, a morate ga dodati, pravina izaziva. No, za to nijesam mario, sve ima svoje čari. Na ovom dijelu puta prolazi se i pored novog zatvora, vjerujem da je zatvor jer cijeli kompleks je opasan velikom ogradom i žicom, sa osmatračnicama na svim uglovima. Želio sam zastati, no samom sebi kazah idi dalje. Nedaleko od ovog mjesta, pored spomenika iz II svjetskog rata, put se račva, a oznake za Razem nijesam vidio, postoji oznaka samo za Nacionalni park Theth. Kako nijesam znao da je jedan dio puta za Razem u istom smjeru, parkirao sam auto pored puta, zapalio cigar i strpljivo čekao da naiđe neko vozilo i priupitam kojim smje-

65.

kolo nagradne igre za zaposlene
"BUDI U TOKU, BUDI U IGRI"

PODIJELJENO OSAM NAGRADA

U OVOM KOLU NAGRADE SU OBEZBIJEDILI: LOVČEN OSIGURANJE AD - GODIŠNJE OSIGURANJE KUĆE ILI STANA, OPTIKA „OPTOTIM“ - DVA VAUČERA OD PO 50 EURA, A SEKTOR ZA KORPORATIVNE KOMUNIKACIJE PET KNJIGA.

NAGRADA LOVČEN OSIGURANJA A.D. PODGORICA:

1. Slađana Stanković (FC Snabdijevanje)

VAUČER OD 50 EURA U OPTIKAMA „OPTOTIM“ DOBILI SU:

1. Lidija Bošković (Direkcija)
2. Tanja Nikčević (HE Perućica)

Knjigu "Kralj Nikola u djelima likovnih umjetnika" dobili su:

1. Milanka Nikčević (Direkcija)
2. Vojin Gajić (Direkcija)
3. Radoje Kovačević (TE Pljevlja)
4. Tatjana Vukičević (FC Snabdijevanje)
5. Ljubiša Janković (TE Pljevlja)

KOMISIJA ZA IZVLAČENJE:

Svetlana Gardašević (SOZ) i
Tatjana Knežević Perišić (Sektor za korporativne komunikacije)

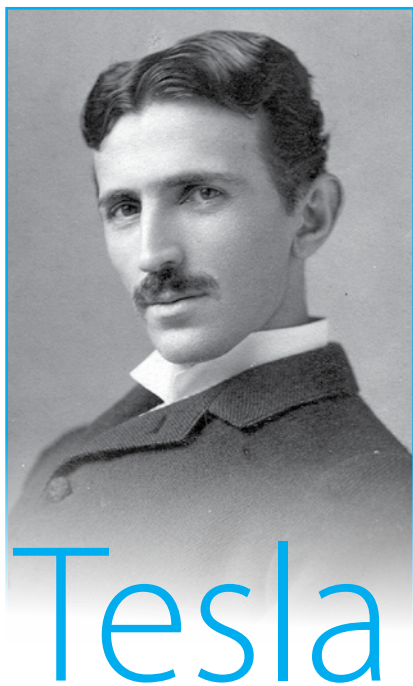
NAPOMENA:

Pravo na učešće u nagradnoj igri imaju samo zaposleni u EPCG. Poštovane kolege obavještavamo vas da ćemo u obzir uzimati samo kupone sa tačnim odgovorom na nagradno pitanje. Istovremeno podsjećamo Vas da se, shodno pravilima, učešće u nagradnoj igri obezbjeđuje popunjavanjem isključivo jednog kupona. Svi oni koji budu slali dva ili više kupona, kao i kuponi sa netačnim ili bez odgovora biće unaprijed diskvalifikovani.

REDAKCIJA

NAGRADNO PITANJE U OVOM KOLU:

Koliko je za samo 15 dana porastao nivo akumulacije HE "PIVA"?

Ja sam dio svjetlosti, a ona je muzika. svjetlost ispunjava mojih šest čula: ja je vidim, čujem, osjećam, mirišem, dotičem i mislim. Misлити je kod mene šesto čulo. Čestice svjetlosti su ispisane note. Jedna munja može biti čitava sonata. Hiljadu munja je koncert. Za taj koncert ja sam stvorio loptaste munje koje se čuju na ledenim vrhovima Himalaja.

O Pitagori i matematičarima, a naučnik se o to dvoje ne može i ne smije ogriješiti. Brojevi i jednadžbe su znakovi kojima se obilježava muzika sfera. Da je Ajnštajn čuo njene zvuke, ne

bi stvarao teoriju relativiteta. Ti zvuci su poruka umu da život ima smisla, da u svemiru postoji savršen sklad, i da je ljepota uzrok i posljedica stvaranja. Ta muzika je vječno kruženje zvjezdanih nebesa. Najmanja zvijezda je završena kompozicija i ujedno, dio nebeske simfonije. Otkucaji čovjekovog srca su dijelovi te simfonije na Zemlji. Njome je saznao da je tajna u geometrijski pravilnom rasporedu i kretanju nebeskih tela. On je spoznao da je harmonija vrhovni zakon u svemiru. zakrivljeni prostor je kaos; kaos nije, muzika.

IN MEMORIAM

DUŠANKA TADIĆ

(1963.-2019.)

Dušanka Tadić, zaposlena u HE "Piva", preminula je 29. oktobra 2019. godine u 57. godini u Plužinama.

Dušanka je bila zaposlena u Direkciji za finansije i platni promet EPCG, na mjestu operatera za platni promet III u hidroelektrani na Mratinju. Bila je, po riječima njenih kolega, uzoran, savjestan i vrijedan radnik i dobra koleginica.

Dušanka Tadić sahranjena je 30. oktobra na mjesnom groblju u selu Smriječno u Pivi.

IN MEMORIAM

DUŠKO BULATOVIĆ

(1955.-2019.)

Dana 01.novembra.2019. godine u 65 godini života preminuo je dugogodišnji radnik naše kompanije Duško Bulatović.

Duško Bulatović je bio zaposlen u HE „Perućica“ na radnom mjestu uklopničar u MHE „Rijeka Mušovića“, gdje je radio 41 godinu. Bulatoviću je radni odnos prestao sporazumnim prekidom 10. septembra tekuće godine, a smrt ga je preduhitрила i nije primio svoju prvu penziju.

Duško Bulatović sahranjen je 2.novembra na gradskom groblju u Kolašinu.

Iza sebe je ostavio suprugu Rosandu i dvoje djece Mirka i Ognjena.

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

epcg
Elektroprivreda Crne Gore AD NIS

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

BROJ TELEFONA _____

E MAIL _____

ODGOVOR _____

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

epcg
Elektroprivreda Crne Gore AD NIS

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

BROJ TELEFONA _____

E MAIL _____

ODGOVOR _____

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

66. kolo nagradne igre za zaposlene

NAGRADNA IGRA

NAGRADNO PITANJE ►

PRAVILA NAGRADNE IGRE:

Priredivač nagradne igre "Budi u toku- budi u igri" je Sektor za korporativne komunikacije EPCG. Svrha priređivanja je nagrađivanje zaposlenih, osim u Sektoru za korporativne komunikacije. Jedno lice ima pravo da popuni jedan kupon, Izvlačenje kupona organizuje Sektor za korporativne komunikacije, a imena dobitnika biće objavljena u narednom broju lista EPCG. Za učešće u igri, potrebno je tačno odgovoriti na nagradno pitanje.

Koliko je za samo 15 dana porastao nivo akumulacije HE "PIVA"?

